

Mij lip dáppe, aktan ja mihá

Vi e' her, sammen og stolte

DELPROSJEKT 10.2.3
Plan for kultur og
frivillighet

Utarbeidet: 01.05.19	Delprosjektleder: Hilde Fredheim
Vedtatt:	Ansvarlig: Fellesnemnda
Sist revidert:	

Innhold

Oppsummering	2
Innledning	3
Lover og planer	5
Nåsituasjon	8
Visjon og mål	10
Kortsiktige prioriteringer	11
1. Organisering av kulturarbeidet i nye Hamarøy	12
Budsjett 2020	13
2. Kulturskolen	14
3. Bibliotek	16
Langsiktige strategier	18
1. Kulturskolen	18
2. Bibliotek	19
3. Frivillighet	19
3.1 Frivillighet	19
3.2 Nye Hamarøy Frivilligsentral	19
4. Samskaping	20
4.1 Kulturelt veksthus	20
4.2 Økt samarbeid med Árran lulesamiske senter	21
4.3 Kulturarrangement og festivaler	21
4.4 Samlokalisering	22
5. Idrett og friluftsliv	22
5.1 Tilrettelegging av friluftslivet:	22
5.2 Idrett	23
5.3 Områder for utvikling	23
6. Kulturminner	24
Innspill til planstrategi	26
1. Handlingsplan for forvaltning av samisk språk	26
2. Frivillighetsstrategi	26
3. Kommunedelplan for fysisk aktivitet og naturopplevelser (KDP)	26
4. Handlingsplan for folkehelse	26
5. Kulturplan	27
6. Kulturminneplan	27
Vedlegg 1 - Nåsituasjon	
Vedlegg 2 - Utredning kulturskolen	

Oppsummering

Delprosjekt Kultur og frivillighet har utarbeidet en visjon og mål for tjenesteområdet:

Mij lip dáppe, aktan ja mihá | Vi e' her, sammen og stolte

Delprosjektet presenterer her nåsituasjon og en vurdering av muligheter og utfordringer innen kultur og frivillighet i nye Hamarøy på kort (2020) og lang sikt (5 år).

Nåsituasjonen gjør rede for et stort mangfold og stor aktivitet innen både frivillig og offentlig initierte kulturtilbud i området. Økonomisk ser vi at kulturkostnader (kulturskolen ikke inkludert) utgjør 3,3% av budsjettet i Hamarøy kommune og 2,7% av budsjettet i Tysfjord kommune. Begge deler er under både kostragruppe 6 med 3,7% og landsgjennomsnitt med 4% av kommunale kostnader til kultur.

Delprosjektet har utarbeidet mål og tiltak for tjenesteområdet kultur og frivillighet:

Mål:

Tilby innbyggerne likeverdige tjenester.

Løfte fram kultur og frivillighet som satsingsområde i nye Hamarøy

Ved å:

- Skape flere møteplasser.
- Skape kulturelle og litterære opplevelser.
- Tilrettelegge for ulike demokratiske arenaer.
- Tilrettelegge for fysisk utfoldelse og ta naturen aktivt i bruk.
- Samarbeide på tvers av kommunale sektorer, samt med frivilligheten og næringslivet.
- Skape inkluderende arenaer for barn og unge.
- Sørge for at alle innbyggere får mulighet til å delta aktivt i kultur og frivillighet.

For å nå disse målene, har vi identifisert tre områder som krever handling på kort sikt, med tiltak i budsjett for 2020. Om de kortsiktige tiltakene ikke realiseres, vil innbyggerne i nye Hamarøy oppleve et dårligere kulturtilbud i nye Hamarøy enn i Hamarøy 2019.

Det vil også være svært krevende å nå de langsiktige målene for sektoren.

Drøftinger av de ulike tiltakene presenteres i prosjektrapportens hoveddel.

Delprosjekt kultur og frivillighet har stor tro på at nye Hamarøy kan være en god kulturkommune i framtida, men det vil kreve politisk vilje til å satse på kultur, bibliotek og kulturskole ved inngangen til 2020

På kort sikt er det behov for at det settes av ressurser til å styrke arbeidet med kultur på overordnet nivå. Videre er det behov for styrking og videre utredning av kulturskolen og bibliotek. Dette er helt avgjørende for å kunne oppnå likeverdige tjenester til hele befolkningen.

På lang sikt er seks satsningsområder definert: Kulturskole, bibliotek, frivillighet, samskapning, idrett og friluftsliv og kulturminner. Under hvert satsningsområde er det satt konkrete tiltak for å oppnå sektorens mål.

Innledning

Bakgrunn og metode:

Fellesnemnda vedtok i møte 10.12.2018 sak 87/18 strategisk plan - status og veien videre mandat for arbeidsgruppen kultur og frivillighet. Det er avholdt 9 møter i perioden 14.01-10.04. I prosessen har det blitt arrangert et folkemøte med lag og foreninger samt intervju med utvalgte eksterne og interne ressurspersoner. Det ble orientert om foreløpig status for arbeidet i Fellesnemnda 28.03. 27.02 ble også arbeidet presentert og diskutert i nettverket Salten kultursamarbeid, som består av kulturledere og kulturskoleledere.

Arbeidsgruppa består av:

- Kultur og næringssjef Hamarøy: Hilde Fredheim (Leder)
- Kultur og næringssjef Tysfjord: Lars Filip Paulsen
- Daglig leder Hamarøy Frivilligsentral: Jannita Olvik
- Rektor ved Hamarøy kulturskole: Johannes Fauchald
- Folkehelsekoordinator Hamarøy: Ingeborg Lunde (fram til 1.3)
- Biblioteksjef for Hamarøy bibliotek: Mari Hopland
- Direktør for Hamsunsenteret: Arne Andre Solvang
- Direktør for Arran lulesamiske senter: Lars Magne Andreassen
- Representant fra Eldrerådet/friluftsliv/frivillighet: Kjell Fredriksen

Trainee Beate Nordås fra prosjektorganisasjonen har bistått arbeidet

Mandat:

Samisk innhold i tjenesteproduksjonen:

Den samiske befolkningen har rett til et kulturtilbud på samisk. De har lik rett til tjenester, og det er en forutsetning at tjenestene tar utgangspunkt i den samiske kultur og at tjenestene utvikles sammen med dem. Det samiske perspektivet/likeverdige helse- og omsorgstjenester for den samiske befolkningen er gitt i nasjonale lover og forskrifter og i intensjonsavtalen, kfr. punkt 1.2.

Delprosjektet har følgende oppdrag:

Forutsetninger:

- Det skal i arbeidet med plan for kultur og frivillighet tas hensyn til overordnede føringer i nasjonale lover og forskrifter.
- Gruppen skal i sitt arbeid ta særlig hensyn til målsettingen om ressursoptimalisering og effektivisering av tjenestene

Prosjektgruppen skal:

1. Beskrive status, utfordringer og relevante nøkkeltall og statistikk for kultursektoren og de frivillige lag og foreninger
2. Skal kartlegge nå-situasjonen med bemanning, tjenestetilbud, økonomi, lokalisering av tjenestene og bygningsmasse, både kommunalt og tilbud drevet av andre
3. Involvere kulturlivet og frivillige organisasjoner i arbeidet med å utvikle mål og strategier for kulturen og frivilligheten i den nye kommunen og avklare rollene seg imellom.
4. Foreslå alternativ bruk av ressursene og drøfte hvilke konsekvenser det har for organiseringen av kultursektoren og av den frivillige sektor. (Både kommunalt og for tilbud drevet av andre.) Tiltakene samles i en handlingsplan.

5. Komme fram til omforente tiltak som bringer sektoren fram mot de målene sektoren har satt. Roller, ansvar og finansiering avklares (kommunalandel, eksterne aktørers andel og eventuelt andre eksterne finansielle bidragsytere).
6. Drøfte mulighetene for
 - å etablere flere møtearenaer for unge
 - å iverksette tiltak som gjør at ungdommene kan møtes oftere på tvers av kommunen
 - å bedre treningstilbudet til ungdommen, både organisert og individuelt (bedre treningsrom)
7. Avklare rollen til frivillighetssentralen
8. Vurdere hvordan bibliotekstjenesten kan utvikles og bidra til å styrke kultur og frivillighetssektoren
9. Prosjektet skal drøfte og foreslå tiltak for hvordan samisk språk, kultur og samfunnsliv kan bli en styrke for den nye kommunen.
10. Prosjektet skal drøfte og foreslå tiltak for hvordan de flerkulturelle nye Hamarøy kan utvikles.
11. Prosjektet skal drøfte og foreslå tiltak for hvordan musikk- og kulturskolen kan utvikles

Foto 1 - «Vi e her», Svetlana Gracheva

Lover og planer

1. Kulturloven

§ 1 Føremål

Lova har til føremål å fastleggja offentlege styresmaktens ansvar for å fremja og leggja til rette for eit breitt spekter av kulturverksemd, slik at alle kan få høve til å delta i kulturaktivitetar og oppleva eit mangfald av kulturuttrykk.

Def.: Med kulturverksemd meiner ein i denne lova å

- a. skapa, produsera, utøva, formidla og distribuera kunst- og andre kulturuttrykk,
- b. verna om, fremja innsikt i og vidareføra kulturarv,
- c. delta i kulturaktivitet,
- d. utvikla kulturfagleg kunnskap og kompetanse

§ 5 Felles oppgåver

Staten, fylkeskommunen og kommunen skal syta for

- a. at kulturlivet har føreseielege utviklingskår,
- b. å fremja profesjonalitet og kvalitet i kulturtilbodet og leggja til rette for deltaking i kulturaktivitetar,
- c. at personar, organisasjonar og institusjonar har tilgang til informasjon om ordningar med økonomisk støtte og om andre verkemiddel og tiltak.

2. Kulturminneloven

§ 1. *Lovens formål*; Kulturminner og kulturmiljøer med deres egenart og variasjon skal vernes både som del av vår kulturarv og identitet og som ledd i en helhetlig miljø- og ressursforvaltning.

I hht. lov om kulturminner §2 1. ledd er kulturminner alle spor etter menneskelig virksomhet i vårt fysiske miljø, herunder lokaliteter det knytter seg historiske hendelser tro eller tradisjon til.

Kulturminneloven definerer videre kulturmiljøer som områder hvor kulturminner inngår som del av en større helhet eller sammenheng.

3. Folkebibliotekloven

§1. Målsetting

Folkebibliotekene skal ha til oppgave å fremme opplysning, utdanning og annen kulturell virksomhet, gjennom aktiv formidling og ved å stille bøker og andre medier gratis til disposisjon for alle som bor i landet. Folkebibliotekene skal være en uavhengig møteplass og arena for offentlig samtale og debatt.

Det enkelte bibliotek skal i sine tilbud til barn og voksne legge vekt på kvalitet, allsidighet og aktualitet. Bibliotekenes innhold og tjenester skal gjøres kjent. Folkebibliotekene er ledd i et nasjonalt biblioteksystem.

4. Lov om folkehelsearbeid

Kapittel 2. Kommunens ansvar

Kommunen skal fremme befolkningens helse, trivsel, gode sosiale og miljømessige forhold og bidra til å forebygge psykisk og somatisk sykdom, skade eller lidelse, bidra til utjevning av sosiale helseforskjeller og bidra til å beskytte befolkningen mot faktorer som kan ha negativ innvirkning på helsen.

§ 7. Folkehelsetiltak

Kommunen skal iverksette nødvendige tiltak for å møte kommunens folkehelseutfordringer, jf. § 5. Dette kan blant annet omfatte tiltak knyttet til oppvekst- og levekårforhold som bolig, utdanning, arbeid og inntekt, fysiske og sosiale miljøer, fysisk aktivitet, ernæring, skader og ulykker, tobakksbruk og alkohol- og annen rusmiddelbruk.

5. Sameloven

Kapittel 1. Allmenne bestemmelser.

§ 1-1. Lovens formål.

Lovens formål er å legge forholdene til rette for at den samiske folkegruppe i Norge kan sikre og utvikle sitt språk, sin kultur og sitt samfunnsliv.

5. Opplæringslova

§ 9-2. Rådgiving og skolebibliotek

Elevane skal ha tilgang til skolebibliotek

§ 13-6. Musikk- og kulturskoletilbud

Alle kommunar skal aleine eller i samarbeid med andre kommunar ha eit musikk- og kulturskoletilbud til barn og unge, organisert i tilknytning til skoleverket og kulturlivet elles.

6. Lokale og regionale planer

- Kommuneplanens samfunnsdel for Hamarøy
- Kommuneplanens samfunnsdel (2012) for Tysfjord
- Kulturminnekartlegging 2017 for Tysfjord kommune
- Kulturutredningen i Salten 2018
- Kulturstrategi 2018-2021 (Nordland Fylkeskommune)
- Regional plan for bibliotek i Nordland 2015-2025
- Rammeplanen, "mangfold og fordypning" (utarbeidet av Norsk Kulturskoleråd), vedtatt innført av kommunestyret i Hamarøy i sak 00/18.

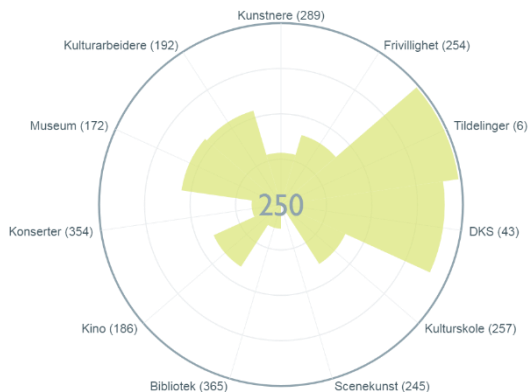
7. Aktuelle dokumenter nasjonalt:

- Norsk kulturforum Se: www.noku.no - se dette og FB, NOKU
- FNs bærekraftsmål- kanskje spes pkt. 10 Mindre ulikheter. Se; <https://www.fn.no/Om-FN/FNs-baerekraftsmaalFolkehelseprofilen>
mm: <https://www.hamaroy.kommune.no/folkehelse.412597.no.html>
- Kultur og Frivillighet; Meld.St.nr. 10(2018-19)
Frivilligheita - sterk, sjølvstendig, mangfaldig – Den statlege frivilligheitspolitikken
<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/meld.-st.-10-20182019/id2621384/>
- Strategi for likestilling av mennesker med funksjonsnedsettelse: «Et samfunn for alle 2020-2030»: Se: <https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/et-samfunn-for-alle/id2623431/>
- Kulturpolitikk for framtiden, St.meld 8 (2018_2019) «Kulturens kraft»: Se: <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/meld.-st.-8-20182019/id2620206/sec1>
- Samisk kunst og kultur : Utredning om samisk kunst og kultur på arenaer i Norge, Kulturdep. 2018. SE: <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/utredning-om-samisk-kunst-og-kultur-pa-arenaer-i-norge/id2620279/>
- Meld. St. 19 (2014-2015) Folkehelsemeldingen- Mestring og muligheter (Helse- og omsorgsdepartementet, 2015).
- St. meld. Nr. 47 (2008-2009) Samhandlingsreformen - Rett behandling - på rett sted - til rett tid. (Helse- og omsorgsdepartementet, 2009).
- Meld. St. 18 (2015-2016) Friluftsliv - Natur som kilde til helse og livskvalitet. (Klima- og miljødepartementet, 2016).
- Handlingsplan for friluftslivet - Natur som kilde til helse og livskvalitet (Klima- og miljødepartementet, 2018).
- Meld. St. 26 (2011-2012) - Den norske idrettsmodellen
- NOU 2016: 18 - Hjertespråket, <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/nou-2016-18/id2515222/>

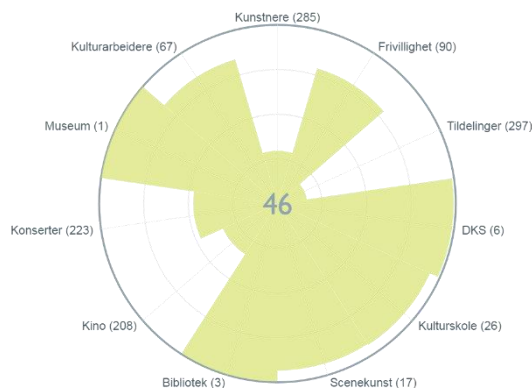
Nåsituasjon

Nye Hamarøy skal bygge videre på det beste fra begge kommuner. Kulturtilbudet og kommunens arbeid med frivillighet er løst ulikt i de to kommunene.

Norsk kulturindeks er et verktøy for å beskrive det samlede kulturtilbudet og den faktiske kulturbruken i kommunene. Norsk kulturindeks tar hensyn til strukturelle forhold i kommunen, som antall innbyggere, utdanningsnivå, kommunale utgifter og sentralitet. Indeksen er ment som kunnskapsgrunnlag for kommuneadministrasjon.

Tysfjord, Norsk kulturindeks 2018

Hamarøy, Norsk kulturindeks 2018

I 2018 var Tysfjord kommune på 250.plass på kulturindeksen, opp fra en 343.plass i 2017. Områdene Den kulturelle skolesekk; med høyt antall forestillinger pr. barn og Tildelinger; med spesielt høy tildeling fra riksantikvaren for 2017, er de eneste områdene som presterer over forventet nivå. Alle andre målområder har et tilbud og faktisk bruk, som er under det som er forventet ut fra strukturelle forhold. Noe av dette kan skyldes manglende rapportering, som at Tysfjord rapporterer 0 besøkende i sine folkebibliotek i 2017.

I 2018 var Hamarøy kommune på 46.plass på kulturindeksen, og har forbedret resultatene fra 73.plass i 2017. Kulturindeks 2018 viser kulturaktørene i Hamarøy leverer resultater av høy kvalitet og over forventet nivå og at kultur prioriteres høyt i Hamarøy kommunen. Museum, bibliotek, Den kulturelle skolesekken, scenekunst og kulturskole leverer spesielt gode resultater med tilbud og aktivitet høyt over forventet nivå.

Kulturindeksen og kartleggingen av nåsituasjon, viser at det er store forskjeller på kulturtilbud og kulturaktivitet i Tysfjord og Hamarøy. Nedenunder følger en oversikt over tjenesteområder i Hamarøy og Tysfjord, samt en kort beskrivelse av områder med særlige forskjeller. For total oversikt over nåsituasjon, se vedlegg 1.

Ansvars og tjenesteområder	
Hamarøy kommune	Tysfjord kommune
<ul style="list-style-type: none"> • Kulturskolen • Hamarøy bibliotek • Hamarøy Frivilligsentral • BUA • Idrettslag/idrettsråd • Kino • Den kulturelle spaserstokk • Folkehelse • Friluftsliv, turstier, turkart 	<ul style="list-style-type: none"> • Kulturskole • Bibliotek og bokbuss • Samisk språk • Kultur og utvikling, herunder bl.a idrett, kulturminnevern, kulturformidling og annen saksbehandling innen kulturområdet. • Fond til næring og kulturtiltak: herunder fondsansvar for havbruksfond, kraftfond,

<ul style="list-style-type: none"> • Treningsrom • Sceneinstruktør • Fritidsklubb • Basecamp og UKM • Festivaler • Skolekantine og hybelhus • Diverse saksbehandling innen kulturområdet, kulturminner, kulturformidling • Koblinger mot reiseliv • Forvaltning av kommunale kulturmidler • Forvaltning av kultur og næringsfondet 	sørfjordfond, gründerfond og samfunnspakker
--	---

Økonomisk er kulturkostnader (kulturskolen ikke inkludert) på 3,3% av budsjettet i Hamarøy kommune og 2,7% av budsjettet i Tysfjord kommune. Begge deler er under både kostragruppe 6 med 3,7% og landsgjennomsnitt med 4% av kommunale kostnader til kultur.

Tysfjord bibliotek har 2 årsverk, der 1,5 årsverk er finansiert av samisk bokbuss. Arbeidssted er delt på Hovedbiblioteket i Kjøpsvik og Drag filial. Hamarøy bibliotek har 1 årsverk biblioteksjef, samt 1 årsverk skolebibliotekar ved Knut Hamsun som finansieres av fylkeskommunen. Tysfjord har et totalt budsjett for 2019 på 509 678 (unntatt bokbussen), Hamarøy biblioteks totale budsjett er på 996.934. Videre viser tallene at aktiviteten ved bibliotekene er veldig ulik. Drag filial hadde 59 aktive lånere, 700 utlån og ingen arrangement i 2018, mens det var 650 aktive lånere, over 13000 utlån, og 108 arrangement på Hamarøy bibliotek.

Kulturskolen i Hamarøy har 3,2 årsverk (20% prosjekt, 50% adm.ressurs) og tilbyr fra 1. mars 2019 vikartjenester til kulturskolen Tysfjord vest grunnet manglende personell. Budsjettet for Hamarøy kulturskole er 2 106 726kr, det er også en rekke prosjekter i gang som er eksternt finansiert. Budsjettet for Tysfjord kulturskole er ca. 700 000. Hamarøy kulturskole tilbyr musikkundervisning innen gitar, fiolin, piano, vokal, slagverk, samt dans og prosjektordningene teater/drama og musikkverksted. I Tysfjord vest tilbyr kulturskolen Duodje i samarbeid med Arran, dette er finansiert gjennom samiske språkmidler (150 000 kr). Det er også et privat danseskoletilbud. Dekningsgraden i Hamarøy er 42%, mens den i Tysfjord er 28%.

Hamarøy Frivilligsentral er organisert som en forening, er registrert i frivillighetsregisteret, med organisasjonsnummer og styre. Sentralen får inn betydelige eksterne aktivitetsmidler og er delaktig i et stort antall arrangementer. De er også ansvarlig for BUA som leier ut tur og sportsutstyr. Frivilligsentralen har ett årsverk gjennom daglig leder som er ansatt i kommunen. Totalt budsjett ligger på 659 437 kroner, hvorav 414 000 kroner er finansiert av staten, resterende lokalt av Hamarøy kommune. Tysfjord kommune har ingen lignende ordning.

Árran Lulesamiske senter og Hamsunsenteret er to betydelige kulturinstitusjoner i nye Hamarøy med god kapasitet og kompetanse for videreutvikling. Hamarøy har en langsiktig trepartsavtale med Nordland fylkeskommune om Hamsunsenteret. Hamsunsenteret med Æventyrsalen bidrar i betydelig grad til scenekunst, kino og kulturarrangement. Árran har ingen overordnet samarbeidsavtale med kommunen.

Kulturminner er nylig kartlagt i Tysfjord kommune, mens Hamarøy har fått bevilgning fra riksantikvaren til å utarbeide kulturminneplan. Dette er ikke igangsatt.

Samisk språkkonsulent er underlagt kulturenheten i Tysfjord kommune og har blant annet ansvaret for å forvalte plan for samisk språk og kultur. I Hamarøy finnes det ingen lignende funksjon.

Visjon og mål

Mij lip dáppe, aktan ja mihá | Vi e' her, sammen og stolte

Mål for kultur og frivillighet:

Ha fokus på, og å tilby likeverdige tjenester til innbyggerne.

Løfte fram kultur og frivillighet som satsingsområde i nye Hamarøy kommune

Ved å:

- Fremme samisk språk, kultur og samfunnsliv.
- Skape flere møteplasser.
- Skape kulturelle og litterære opplevelser.
- Tilrettelegge for ulike demokratiske arenaer.
- Tilrettelegge for fysisk utfoldelse og ta naturen aktivt i bruk.
- Samarbeide på tvers av kommunale sektorer, samt med frivilligheten og næringslivet.
- Skape inkluderende arenaer for barn og unge.
- Sørge for at alle innbyggere får mulighet til å delta aktivt i kultur og frivillighet.

Kultur og frivillighet er limet i lokalsamfunnet, dette er grunnleggende for å skape samhold og bolyst, og er viktige påvirkningsfaktorer for folkehelsen, samtidig som det bidrar til omdømmebygging og et rikere samfunn.

Kortsiktige prioriteringer

Delprosjektet vil at nye Hamarøy kommune skal levere like gode tjenester som dagens Hamarøy kommune innen områdene kultur og frivillighet.

Vi skal bygge på de forutsetningene som gjør at Hamarøy leverer kulturtilbud og kulturaktivitet over forventet nivå, samt prinsippet om likeverdige tjenester.

Dersom de kortsiktige tiltakene som fremheves i utredningen ikke gjennomføres, vil kulturtilbudet til innbyggerne i nye Hamarøy bli tydelig redusert i forhold til nåværende Hamarøy.

Norsk kulturindeks og nåsituasjon viser at det er store forskjeller på de to kommunene innen kultur og frivillighet. Dersom det ikke gjøres endringer på det kommunale kulturtilbudet er det forventet at nye Hamarøy vil falle betydelig på kulturindeksen sammenlignet med nåværende Hamarøy kommune. Dette vil kreve en økning av tilbud og aktivitet i den delen av kommunen som nå tilhører Tysfjord.

Behov for tiltak i budsjett 2020

Arbeidsgruppen har identifisert tre kritiske områder i overgangen til nye Hamarøy kommune som må ha stor oppmerksomhet i perioden fra dags dato til 1.1.2020. Dette gjelder:

- Overordnet kultur
- Bibliotek
- Kulturskole

For overordnet kultur er det behov for klare planer og prioriteringer, samt ressurser. Dette må reguleres i budsjett for 2020 slik at innbyggerne i nye Hamarøy gis et tilfredsstillende tilbud.

Av områder som leverer kommunale tjenester utmerker bibliotek og kulturskole seg, med betydelig ulikhet mellom de to kommunene:

- Hamarøy bibliotek er landets 3.beste, Tysfjord bibliotek er på 365.plass.
- Kulturskolen i Hamarøy er på 26.plass, kulturskolen i Tysfjord nummer 257.

Å utjevne disse ulikhetene vil kreve økte rammer til kultur overordnet, bibliotek og kulturskole.

Forutsatt funksjonell organisering og rammer er det forventet at nye Hamarøy vil levere tilfredsstillende tjenester på følgende området fra 1.1.2020:

- Allmenn kultur inkl kino, idrett, scene, friluftsliv
- Museum
- Frivillighet
- Folkehelsearbeid
- Samisk språk og kultur

1. Organisering av kulturarbeidet i nye Hamarøy

Vi har høye ambisjoner om at nye Hamarøy skal være en kommune med friske og lykkelige innbyggere, som gis muligheter til å utvikle seg selv. Ved en tydelig satsning på kultur og frivillighet skal Hamarøy bli et attraktivt sted å bo og besøke. Alle skal gis likeverdige tilbud og tjenester uavhengig av bakgrunn, alder og språk. Frivillige lag og foreninger representerer en viktig verdi i lokalsamfunnet, og i fellesskap må vi møte dagens og fremtidens utfordringer.

Dagens Hamarøy kommune profilerer seg som Æventyrlandet med blick til Knut Hamsuns litteratur. I Tysfjord kommune har de profilert seg som To folk - to kulturer. Sammenslåingsprosessen gir en mulighet til å satse på de faktorene som gjør den nye kommunen unik. Disse er; Et fantastisk landskap, språk og litteratur, to sterke kulturinstitusjoner i Hamsunsenteret og Arran lulesamisk senter, samt frivillige krefter. Et lokalsamfunn som satser på et rikt og mangfoldig kunst- og kulturliv for sine innbyggere, skaper innovative lokalsamfunn med høy trivsel, fellesskap, aktive og kreative medborgere.

Kultur henger nøye sammen med identitet. Nye Hamarøy vil være en flerkulturell kommune, der flere kulturer har lever side over år. Samhandlingen i den nye kommune skal bygge på gjensidig respekt for hverandres ulike identiteter.

Kulturen står også i nær relasjon til den samiske befolkningen. Samisk kultur og samfunnsliv er en viktig verdi for trivsel, bosetting og næringsutvikling. Folket bør på delta i kulturopplevelser som gjør dem bevisst sine røtter og tradisjoner.

Forskning viser at kommuner som organiserer kultur som egen enhet satser mer på kultur for innbyggerne sine. Norsk kulturforum anbefaler alle kommuner som vil satse på kunst og kultur og organisere kultur i en egen enhet i den nye kommunen ¹. Samt at kulturlederen og kulturenheten plasseres i en sentral posisjon i organisasjonskartet og i rådmannens ledergruppe. Ved å gi kultursektoren en sentral rolle i organisasjonsstrukturen vil det stimulere til sektoroverskridende tenkning, og kulturens betydning i samfunnsutviklingen tydeliggjøres. Gruppen anbefaler derfor at kultur løftes som et sentralt satsningsområde for den nye kommunen.

Nåsituasjon og kulturindeks viser at Hamarøy og Tysfjord kommune har ulike tilbud og ressurser. Samlet utgjør kulturkostnader (kulturskolen ikke inkludert) 3,3% av budsjettet i Hamarøy kommune og 2,7% av budsjettet i Tysfjord kommune. I Hamarøy vet vi at en betydelig andel av disse kostnadene er knyttet til overføring til museum. Begge deler er under både kostragruppe 6 med 3,7% og landsgjennomsnitt med 4% av kommunale kostnader til kultur ². Uten tydelige prioriteringer økonomisk og strukturelt er det risiko for kritisk dårligere tjenester i nye Hamarøy.

Erfaring fra Hamarøy og Tysfjord kommune viser at det ikke er hensiktsmessig med en kombinert stilling mellom næring og kultur, når det samtidig ikke har vært avsatt midler til kulturproduksjon. Arbeidet blir lite effektivt grunnet stort arbeidspress og manglende kapasitet til å jobbe med utvikling og nye prosjekter. Gruppen anbefaler derfor at det er en heltidsstilling (100%) som kultursjef i den nye kommunen. Kultursjefen vil ha ansvaret for forvaltningen av kultur på overordnet nivå, saksbehandling og koordinering.

¹ <http://www.noku.no/sfiles/3/18/71/1/file/grip-muligheten.pdf>

² https://www.ssb.no/kommunefakta/kostra/hamaroy-habmer/kultur-barne-og-ungdomstiltak?regioner=1850&aar_1849=2017&aar_1850=2017&checkbox_kostragruppe=true&checkbox_land-uten-oslo=true&checkbox_land-med-oslo=true&checkbox_vis_flere_regioner=true

Den nye kommunen samler to eksisterende kulturer som skal bli til en. Tilrettelegging for dialog, felles prosjekter og samarbeid på tvers av dagens kommunegrense er identitetsbyggende tiltak i byggingen av nye Hamarøy kommune. Ved å sette av midler til kulturprosjekter, kan det bidra til kulturbygging på tvers av kommunene. For å ivareta og utnytte ringvirkningene som kommer av kulturarbeid og kulturtiltak er det behov for kontinuitet og dedikerte ressurser over tid til å jobbe med det.

For å løfte den nye kommunen til det potensialet som fins her anbefales det at en opprettes en egen stillingsressurs som kulturkonsulent som kan utvikle og jobbe frem kulturprosjekter og kulturarrangement. Gruppen stadfester også behovet for en egen stillingsressurs som kan jobbe dedikert og ha en utøvende funksjon mot barn og unge. Dette er særskilt knyttet opp mot de utfordringer som er i dagens Tysfjord kommune (jf. Jasska) og funn fra ungdomsundersøkelsen. Tiltente ansvarsområder kan være: UKM, Basecamp, friluftsskole, ungdomsråd, idrettsråd, rock mot rus, russekontakt, BUA, ungdomsklubb, psykisk helse jf. ungdomsdata, hybel og mat, samhandling unge eldre, besøkstjeneste, introordning for hybelboere og tett samhandling med folkehelsekoordinator og leder for frivillighetsentralen.

Budsjett 2020

Her presenteres en samlet oversikt over anslagsvis behov for driftsbudsjett for nye Hamarøy kommune, dersom lovgrunnlaget skal følges og målet om likeverdige tjenester oppnås:

Område:	Lønnsutgifter:	Driftsmidler:	Sum
Kultur overordnet	Lønnsutg. - Kulturleder, kons/ungd.arb. 1700.000	Driftsmidler til kultur: 300.000 Kulturmidler: 330 000	2.330.000
Bibliotek	Drag: 1.000.000 Oppeid: 1.250.000	Inkl. midler til drift	2.250.000
Kulturskolen	Tilbud på Oppeid, Drag, Innhavet, Storjord, prosjekter	Inkl. midler til drift	4.600.000
Frivilligsentralen	Frivillighetskoordinator Kr. 650.000	(Rammetilskudd: 414.000 i 2019) Drift 70.000	720.000
BUA (utstyrssentral)	162.000	Inkl. drift	162.000
Folkehelsekoor.	1/1 st. 660.000	Drift 180.000	840.000
SUM			10.902.000

Merknad: Her er ikke samisk språkforvaltningsmidler eller midler fra Sametinget til lulesamisk bokbuss tatt med. Budsjetter viser en foreløpig beregning.

2. Kulturskolen

Kulturskolen er en lovpålagt tjeneste i kommunen. Norsk kulturskoleråd har utformet rammeplanen, “mangfold og fordypning”³ som er vedtatt innført av kommunestyret i Hamarøy (2018). Rammeplanen legges til grunn for drift og utvikling av Hamarøy kulturskole. I Tysfjord har ikke rammeplanen vært behandlet i kommunestyret.

Kapittel 1 i rammeplanen omhandler kulturskolens samfunnsoppdrag. I punkt 1.3. er **kulturskolens formål** beskrevet slik: «*Kulturskolen skal gi opplæring av høy faglig og pedagogisk kvalitet til alle barn og unge som ønsker det. Formålet med opplæringa er å lære, oppleve, skape og formidle kulturelle og kunstneriske uttrykk. Kulturskolen skal også være et lokalt ressurscenter og en samarbeidende aktør i grunnopplæringa og kulturlivet i den enkelte kommune*».

Nåsituasjon viser at det er store forskjeller mellom budsjett og tilbud i kulturskolen i Hamarøy og Tysfjord kommune. For å holde på dagens standard i Hamarøy kommune og sikre likeverdige tjenester etter sammenslåing er det behov for å iverksette en rekke tiltak som følger under:

1. Økt administrasjon-/ledelesesressurs
2. Integre Lett-på-tå i den kommunale kulturskolen (Øke med 20%-stilling i dans + leieutgifter til Tysfjord ASVO).
3. Videreføre eksisterende Duodje-tilbud på Drag (30% stilling).
4. Tilby Doudje som fag på Oppeid (tilsvarende minimum 20% stilling).
5. Videreføre tilbudet i teater (tilsvarende 30% stilling).
6. Investere i øvingsbinger

Budsjettoverslag:

For å kunne gjennomføre ovennevnte tiltak og ha en dekningsgrad på nivå med dagens Hamarøy er det behov for følgende årsverk:

3.00 (nåværende i Hamarøy)
+ 1,5 (musikkundervisning Tysfjord-vest)
+ 0,50 (administrasjon) - totalt 100 %
+ 0,50 (doudje)
+ 0,30 (teater)
+ 0,20 (dans)
+ 0,20 (møteplass - musikkverksted/kulturelt veksthus)
+ 0,20 (utøvende - sykehjem, barnehage mm)
+ 0,10 (UKM)
Totalt 6,50 stillinger

³ <https://www.kulturskoleradet.no/rammeplanseksjonen/rammeplanen>

Budsjett nye Hamarøy kulturskole (2020)	
Dagens budsjett Hamarøy	2 106 726
+ 3,50 årsverk	2 275 000
+ Driftsutgifter	215 000
Totalt	4 596 726

Budsjett for nye Hamarøy tar utgangspunkt i dagens budsjett for Hamarøy kulturskole. En økning av årsverk innebærer undervisning i dagens Tysfjord vest og at allerede etablerte prosjekter/tilbud videreføres i ordinært kommunalt budsjett. Øvrige utgifter er driftsutgifter knyttet til utstyr, kjøring osv.

For å kunne opprettholde forsvarlig undervisning er det behov for forbedring av øvingslokalene. Et alternativ på kort sikt er å investere i øvingsbinger som er lydisolert og er akustisk tilpasset rytmisk musikk. Hamarøy kulturskole foreslår innkjøp av øvingsbinger i fire av bygdene.

Et overslag gir Hamarøy kulturskole et årlig budsjettbehov på ca. 4,7 millioner kroner, i tillegg til et eventuelt kortsiktig investeringsbehov i øvingsbinger på 2 millioner kroner. Se vedlegg 2 for den fullstendige utredningen gjort av kulturskolen.

Tiltakenes merverdi:

- Skaper likeverdige tjenester
- Økt fagkompetanse og miljø
- Arenaer som fremmer samisk kultur og språk
- Aktivitet i egnede lokaler
- Skaper møteplasser

Konsekvenser dersom tiltakene ikke gjennomføres:

- Ikke mulig å tilby likeverdige tjenester i hele kommunen
- Færre tilbud og møteplasser
- Ikke plass og rom for utviklingstiltak og samarbeidsprosjekter
- Redusert tilbud: Fagtilbud blir lagt ned, redusert undervisningstimer, redusert dekningsgrad.

3. Bibliotek

Folkebiblioteket er en lovpålagt tjeneste i kommunen. I tillegg til å fremme opplysning, utdanning og kulturell virksomhet gjennom aktiv formidling og gratis utlån av medier, skal folkebibliotekene være en uavhengig møteplass og arena for offentlig samtale og debatt.

Hamarøy ble rangert som landets tredje beste bibliotekskommune i Norsk kulturindeks i 2017, med bakgrunn i gode utlånstall, godt besøk og mange arrangement.

Tysfjord bibliotek har hatt en annen profil enn Hamarøy bibliotek, med svært lave budsjett, ingen aktivitet utover utlån og veiledning i åpningstid, samt lulesamisk bokbuss.

I dag er det en bibliotekfilial på Storjord uten budsjett. Delprosjekt kultur og frivillighet ser det mer hensiktsmessig å samle ressursene i to filialer på Oppeid og Drag, enn å opprettholde filialen på Storjord.

Potensialet for biblioteket i Tysfjord er stort. Å opprettholde og videreutvikle Drag filial vil ha stor betydning i utviklingen av en likeverdig bibliotekstjeneste i kommunen, både for Drag skole og for samisk språk og kultur.

Får å sikre likeverdige tjenester er det behov for årsverk bibliotekarstilling til Drag filial, som i samarbeid med hovedbiblioteket på Oppeid vil utvikle et lokalbibliotek med samisk profil og en nyskapende bibliotekstjeneste.

Kortsiktige tiltak

Budsjett 2020 med ramme for hovedbibliotek på Oppeid og bibliotekfilial på Drag.

Anslått budsjetttramme for likeverdige bibliotekfilialer på Drag og Oppeid: 2.250.000

Beskrivelse av tiltak

Hovedbibliotek Oppeid

Opprettholde hovedbibliotek på Oppeid tilsvarende dagens nivå, 1 årsverk biblioteksjef med fagansvar for Drag filial.

Hovedbibliotek på Oppeid: budsjetttramme 2020: 1.150.000

(= Budsjett 2019, kr 1.030.000 + kostnader for personalansvar og utviklingsarbeid for Drag filial)

Bibliotekfilial Drag

Drag filial med 1 årsverk bibliotekar, med særlig ansvar for lulesamisk språk og litteraturformidling, med funksjon som skolebibliotek for Drag skole, møteplass i lokalsamfunnet og mulighet for å ivareta enkelte administrative innbyggertjenester.

Budsjetttramme 2020: 1.000.000

(= anslag 1 årsverk, tilsvarende budsjett for medier, utstyr og arrangement som Oppeid. Tysfjord bibliotek har i 2019 samlet budsjett på 509.679kr.)

Budsjettoverslag

2019: Total budsjettkostnad Hamarøy bibliotek 2019 + 50% fra Tysfjord 2019: 1.285.000

2020: Total budsjettkostnad nye Hamarøy 2020 alternativ 1: 2.250.000

Total merverdi

- Kommunens arbeid med samisk språk og kultur styrkes
- Skolebibliotek på Drag skole styrkes
- Mulighet for å sikre innbyggertjenester/kommunikasjon på Drag
- Folkehelseindikatorer som leseferdigheter, fullføring av skole, trivsel, utjevning av sosiale forskjeller og utdanningsnivå kan styrkes
- Biblioteket etableres som møteplass i lokalsamfunnet Drag
- Bibliotek gir stor merverdi per krone investert - Hamarøy bibliotek er landets 3.beste til å skape verdi for innbyggerne (Norsk kulturindeks 2018), denne effekten kan vi få også på Drag.
- Sikre driftsnivået i hele nye Hamarøy
- Sikre likeverdige tjenester

Konsekvenser om tiltaket ikke gjennomføres

Dersom budsjett for 2020 ikke økes fra nivået for Hamarøy + nåværende Tysfjord, med samlet ramme på 1.285.000, må Drag filial avvikles.

Om Drag filial avvikles vil det ha store konsekvenser for Drag skole, for befolkningen på Drag og kommunen vil ikke ha etablert møteplasser eller lagt til rette for bruk og utvikling av samisk språk på tettstedet.

Langsiktige strategier 2020-2025

Kultur i seg selv har en stor egenverdi i nye Hamarøy. Det er også en faktor som benyttes for å oppnå mål innen oppvekst, folkehelse, helsetjenester, bolyst, demokrati og deltagelse, samisk språk og kultur, samt næringsutvikling. En helhetlig satsing på kultur vil øke samtlige folkehelseindikatorer, fra trivsel og skolerestater, til befolkningens levealder.

Nye Hamarøy kommune har en rekke utfordringer på lang sikt, både når det gjelder demografi, rekruttering og møteplasser. Videre må likeverdige tjenester og tilbud til innbyggere i alle aldre og deler av kommunen sikres. Uten levende lokalsamfunn, tilbud til barn og unge og kulturaktiviteter er det utfordrende for kommunen å lykkes med vekst og rekruttering.

Gruppen har definert seks hovedområder som må utvikles videre på lang sikt. Disse er kulturskolen, bibliotek, frivillighet, samskaping, idrett og friluftsliv, samt kulturminner. Dette er områder og tiltak som er vanskelig å måle verdien av på kort sikt, men som vil medføre gode ringvirkninger på lang sikt.

For at tiltak og målsetninger definert under skal kunne innfris, er det avgjørende med ressurser i overordnet kulturledelse til å gjennomføre dem. Uten dedikerte ressurser og tydelige prioriteringer vil det få konsekvenser for de langsiktige strategiene som er skissert.

1. Kulturskolen

Kulturskolen er ikke lenger den «musikkskolen» som den en gang var. Kulturskolen skal være en inkluderingsarena, og et kulturelt ressurscenter for kommunen - og skal dekke et mangfold av fag og mennesker.

Hamarøy kulturskole har følgende mål nedfelt i rammeplanen:

- Gi alle elever mulighet til å utvikle kunnskaper og ferdigheter i kunsthøgskolefag.
- Gi alle elever mulighet til å finne og formidle egne kunst- og kulturuttrykk
- Styrke elevenes estetiske, sosiale og kulturelle kompetanse
- Styrke elevenes evne til kritisk refleksjon og selvstendige valg
- Gi fordypningsmuligheter som kan danne grunnlag for videregående og høyere utdanning innen kunst- og kulturfag
- I samarbeid med skoleverket bidra til et helhetlig kunst- og kulturfaglig tilbud til alle barn og unge
- Som lokalt ressurscenter medvirke til å styrke kulturell kompetanse og utfoldelse
- I samarbeid med kulturlivet tilby kunst- og kulturfaglig støtte til opplæring og formidling til hele lokalsamfunnet.

På lang sikt ønsker kulturskolen å skape møteplasser gjennom samarbeid med eksterne og interne aktører. Det vil være behov for nye mer egnede lokaler som tilrettelegger for vekst. Videre er potensialet tilstede for å utvikle fagtilbud i «mykdoudje», visuell kunst og foto.

2. Bibliotek

Langsiktige mål for bibliotekstjenesten i nye Hamarøy kommune

- Utvikle Hamarøy bibliotek i tråd med bibliotekloven og kommunens nye visjoner og planer.
- Nye lokaler for bibliotekfilial på Drag.
- Etablere og videreutvikle samarbeid med aktører som Árran, Hamsunsenteret, sametinget og kommunale aktører som skoler, barnehager, folkehelsearbeid, frivilligsentralen, innbyggertjenester/s ervicetorg samt lag og foreninger.

Hamarøy bibliotek, med hovedbibliotek på Oppeid og filial på Drag, skal arbeide aktivt med å etablere bibliotekstjenester i henhold til lovverket. Hovedmålene for biblioteket er å levere lovpålagte tjenester, etablere relevante og hensiktsmessige samarbeid med kommunale og eksterne aktører og å ha et sterkt fokus på innbyggernes behov.

De langsiktige målene er satt opp med utgangspunkt i drift av to bibliotekfilialer med ressurser til å gjennomføre utviklingsarbeid. Begge filialer vil utvikle sine særpreg, men samlet fokusere innsatsen på litteraturopplevelser og leseglede, samisk språk, kultur og litteratur, møteplass i lokalsamfunnet, støtte kommunens skolebibliotek og bidra til livslang læring i befolkningen.

Drag filial er i 2019 plassert i små og lite hensiktsmessige lokaler. Gamleskola på Drag er et kommunalt eid bygg, med behov for større renovering. Fram mot 2025 må nye Hamarøy kommune prioritere flytting av biblioteket på Drag til egnede lokaler eller renovering av eksisterende, for at filialen skal kunne fungere optimalt.

3. Frivillighet

3.1 Frivillighet

Frivillighet og kultur er limet i lokalsamfunnet, dette er grunnleggende for å skape samhold og bolyst, og er en viktig påvirkningsfaktor for folkehelsen, samtidig bidrar dette til omdømmebygging og et rikere samfunn.

Nye Hamarøy vil ha et stort antall frivillige organisasjoner og et mangfold av aktiviteter. Frivillig aktivitet gir mennesker muligheter til å bruke sine evner og sin kompetanse, og er ofte noe av det som gir en meningsfull hverdag for mange. Frivillig sektor bidrar med store verdier og er samfunnsbyggende, i tillegg til å være viktig formidler og forvalter av demokratiske verdier i lokalsamfunnet.

Samfunnet skal ha en forståelse av viktigheten av frivilligheten som en fri og uavhengig sektor, som skal utvikles av og på de frivilliges premisser. Mangfoldet representert gjennom frivilligheten er en verdi i seg selv og en viktig årsak til deltakelse. Samtidig som den øker samfunnets sosiale kapital ved at tillit, identitet og samhold skapes i møter mellom mennesker.

3.2 Nye Hamarøy Frivilligsentral

Nye Hamarøy Frivilligsentral bør videreføres i den form den er i Hamarøy i dag, med eget styre og vedtekter. Styret definerer sentralens hovedoppgaver og det skal legges vekt på samspill mellom frivillig, privat og offentlig sektor.

Norges Frivilligsentraler uttaler konkret om kommunereformen at der flere kommuner slås sammen, bør eksisterende frivilligsentraler styrkes. Dette for å lettere kunne hente ut gevinsten av frivillighet, også i nye deler av kommunen. Spesielt relevant vil dette være i nye Hamarøy, der avstandene øker ytterligere. Gjennom å sikre god drift av

frivilligsentralen, vil det være med å oppnå flere av hovedmålene med kommunereformen - helhetlig og bærekraftig samfunnsutvikling, og bærekraftige kommuner.

Hamarøy Frivilligsentral skal:

- Være en lokalt forankret møteplass som drives ut fra lokale forutsetninger og behov
- Initierer, mobiliserer og samordner lokal frivillig innsats i et samarbeid mellom frivillige ildsjeler, lag/foreninger og det offentlige
- Være åpen for alle, og jobbe for inkludering
- Drives av en lønnet daglig ledelse

Frivilligsentralen skal være et kontaktpunkt og møtested for mennesker, foreninger og offentlige instanser. Gjennom en tydeligere koordineringsrolle mellom det frivillige og det offentlige vil det være mulig for kommunen å samhandle enda tettere med de frivillige kreftene. Det anses som gunstig at frivilligsentralen får jobbe på tvers av avdelinger og enheter i kommunen, og er så sektoruavhengig som mulig.

I delprosjektet om fornying og utvikling av lokaldemokratiet ble ideen om en samfunnskontakt lansert. Her ble det også presisert at frivilligheten skal være en sentral del av kommunens medvirknings- og utviklingsstrategi, og at frivilligsentralens funksjon i forhold til koordinering og kontakt med lag og foreninger bør videreutvikles. De frivillige organisasjonene i Hamarøy og Tysfjord har ved flere anledninger ytret ønske om en smidigere kontaktfunksjon hos kommunene. Dette går på prinsipper om likebehandling og rettferdighet, hvor informasjon, tidsriktig respons og oppfølging er sentrale faktorer som har mye å si for samhandlingen.

4. Samskaping

4.1 Kulturelt veksthus

Den nye kommunen står ovenfor utfordringer knyttet til møteplasser med innhold og aktiviteter for barn og unge, samt eldre. Dette fremkommer gjennom tilbakemeldinger fra folkemøter og er noe gruppen ønsker å lansere løsninger på.

Det er et stort potensialet som ligger i å videreutvikle Hamsunsenteret og Arran lulesamiske senter som kultursenter. Kulturelt veksthus er en ide om at Hamsunsenteret, Arran og kommunen samarbeider om å tilby en møteplass og møtearena på kveldstid for Hamarøys befolkning.

Dette er fysiske fellesarenaer hvor kommunen, frivilligheten og private aktører kan samarbeide for å tilby aktiviteter. En slik løsning skaper mer tilgjengelighet og møteplasser for barn, unge, voksne og eldre, helt avhengig av hva som tilbys. Et slikt samarbeid legger også til rette for fellesprosjekter, nye tilbud og større kompetansemiljø.

Fra kommunens side vil kultur, kulturskolen, grunnskolen samt Knut Hamsun videregående ha en særlig interesse og ansvar for å bidra til videreutvikling av møteplassene.

Hamsunsenteret tilbyr å inngå i en avtale med Hamarøy kommune om en "kulturelt veksthus" - modell, der huset holdes åpent for aktiviteter på kveldstid, med kafé Sult som nøytralt møtested. Ordningen forutsetter et økonomisk bidrag til bemanning på kveldstid. Lignende ordning tenkes gjennomført på Arran. Det har da blitt etablert to møteplasser i kommunens to største tettsteder.

Ideen bør utredes, da mangel på møtesteder er blitt fremhevet som et betydelig utfordring i lokalsamfunnet, spesielt for ungdom. Å skape gode møtesteder for denne gruppen er utfordrende, og det er viktig at en går inn helhjertet i et slikt prosjekt. Tilbudet må være åpent for alle aldersgrupper og bør utformes som et prøveprosjekt over ett skoleår.

4.2 Økt samarbeid med Árran lulesamiske senter

Den nye kommunen har en utfordring knyttet til omstillingskapasitet og kompetanse for samisk språk, kultur og samfunnsliv. Kommunen blir en del av samisk forvaltningsområde. Dette innebærer behov for endret kompetanse og store muligheter til å utvikle nye tjenester. I omstillingsprosessen og på lang sikt er det helt essensielt at kommunen må sikre likeverdige tjenester som er godt tilpasset alle.

En sentral samarbeidspartner er Árran lulesamiske senter, som har høy kompetanse på det samiske perspektivet lokalt. Kompetansen og verdiene som Árran representerer vil være en styrke for kommunens arbeid med kulturarbeid, tospråklighet og samfunnsbygging. Det vil være et behov for å se på hvordan Árran kan styrke kompetansen for kommunen, både i forhold til utvikling av tjenesteproduksjon og utøvelsen av denne. Gruppen anbefaler derfor at det bør vurderes om kommunen kan inngå et mer formelt samarbeid med senteret.

Foto 2 - Árran lulesamiske senter, Svetlana Gracheva

4.3 Kulturarrangement og festivaler

For å sikre levende lokalsamfunn og møteplasser er det viktig at nye Hamarøy tilrettelegger for kulturarrangement og festivaler. Strategien for å oppnå dette er å videreutvikle og ta ut potensiale i forhold til arrangementer knyttet til de etablerte kulturinstitusjonene. Konkrete satsningsområder følger under:

- Hamsundagene: Tar sikte på å være en betydelig litteraturfestival. Festivalen skal være en møteplass for god og engasjerende litteratur og for sterke meninger som skaper samfunnsdebatt og engasjement.
- Samenes nasjonaldag/Samefolkets dag: 6 februar skal markeres tydelig i hele kommunen. Arrangementene må koordineres med Arran som en sentral arrangementsarena. Det bør tas sikte på en hel samisk uke med ulike aktiviteter og arrangement på de ulike tettstedene.
- Kulturskolen i nye Hamarøy, sammen med oppvekstsentrene og andre aktuelle samarbeidspartnere har som mål å kunne sette opp en større forestilling hvert år. Dette bidrar til at alle elever som deltar blir kjent over grensene mellom bygdene. Ungdommene har en målsetting å strekke seg etter og videre skaper det samhold og stolthet.
- Videre må kommunen gjennom frivilligheten støtte opp om alle typer kulturarrangementer og festivaler arrangert av frivillige lag. Samt være samarbeidspart i noen grad.

4.4 Samlokalisering

På sikt vil kultur ha mangel på egnede lokaler. For å tilby funksjonelle tjenester er det behov for å finne lokaler som kan samordne ulike tjenesteområder som bibliotek, kulturskole og BUA. Dette er også potensiale for å koble på andre innbyggertjenester som servicekontor, språksenter, digitale møtelokaler osv. Samlet sett vil tiltaket gi bedre og mer effektive tjenester ut mot innbyggerne. Dette bidrar også til å skape mer tilgjengelighet og likeverdige tjenester i den nye kommunen. En slik møteplass er viktig for å skape nærhet og tillit til kommunen.

5. Idrett og friluftsliv

5.1 Tilrettelegging av friluftslivet:

Nye Hamarøy kommune har et fantastisk landskap som inviterer til utfoldelse både langs fjæra, til fjells på vann og sjø. Naturen er en møteplass, og en må ta ut det store potensialet i naturområdene, samtidig som dette må forvaltes på en bærekraftig måte. Målsettingen er at alle skal kunne delta i et t aktivt friluftsliv ved :

- Tilrettelegging og tilgjengelighet i nærmiljøet for alle.
- Merkede turstier i alle nærmiljø og tettsteder i kommunen (samisk/norsk)
- Merkede turløyper og sykkelløyper som sikrer trivsel og livsutfoldelse ved eks. rasteplasser, badeplasser og enkle treningsapparater.
- Fremme aktivitet gjennom aktivt bruk av utstyr fra BUA
- Turløypene skal være godt vedlikeholdt, tiltak skal iverksettes ved stor slitasje og fadderavtalene skal følges opp
- Ha godt samarbeid med frivillige, grunneiere, Statskog og reiselivsnæringa.
- Verne om, samt ta kulturminnene aktivt i bruk
- Støtte opp om aksjoner for opprensning og ta grep ved forsøpling
- Verne om særlige attraktive friluftsområder
- Delta aktivt i samhandling med Salten friluftsråd og andre friluftsansjoner.

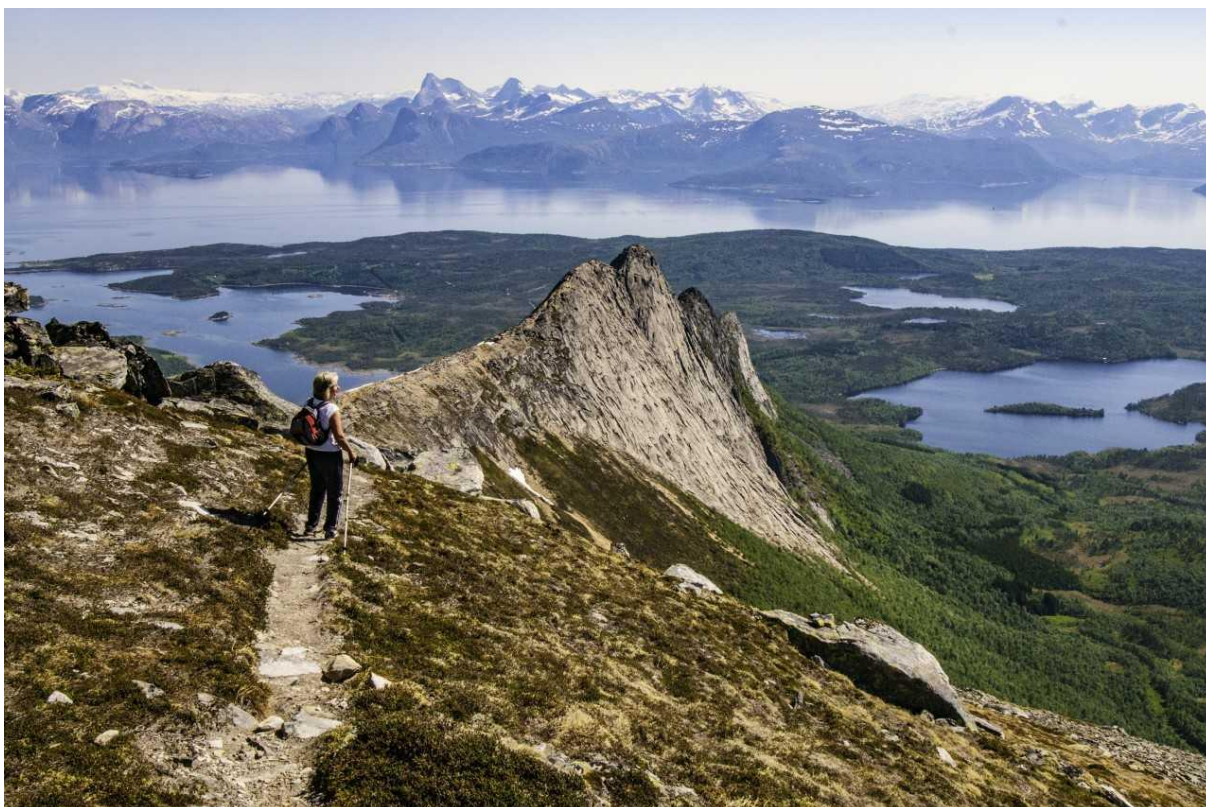

Foto 3 - Mot Bjønnkjeften, Kjell Fredriksen

5.2 Idrett

Kulturdepartementet har gjennom idrettspolitikken ansvar for å legge til rette for idrett og fysisk aktivitet i form av trening eller mosjon på fritiden. På denne bakgrunn utledes følgende overordnede mål for den statlige støtten til idrettsformål :

- Alle skal ha mulighet til å drive idrett og fysisk aktivitet i form av trening og mosjon.
- Den frivillige, medlemsbaserte idretten skal sikres gode rammevilkår for å gi grunnlag for et omfattende og inkluderende aktivitetstilbud. Det legges særlig vekt på å utvikle attraktive tilbud til barn og ungdom.
- Samfunnet skal være godt tilrettelagt for egenorganisert fysisk aktivitet.

Ny klatre- og aktivitetshall er under realisering på Oppeid. Hallen er tilknyttet og er en utvidelse av Hamarøyhallen og Hamarøy treningssenter. Dette er et større interkommunalt anlegg for hele den nye kommunen.

5.3 Områder for utvikling

- **Nytt turkart** for hele nye Hamarøy kommune må utarbeides. Dette vil være en fremmer for å samle kultur, natur og folk til en kommune, samt ta områdene aktivt i bruk og fremme reiselivet. Forprosjekt og søknad om spillemidler er allerede utarbeidet i Hamarøy og med Salten friluftsråd. Dette må fremmes høst 2019.
- **KDP fysisk aktivitet og friluftsliv:** Prioritering av anlegg og midler til dette må foretas aktivt gjennom en brukeranalyse. Anleggsregisteret i forhold til spillemiddelfinansierte anlegg følger som vedlegg til KDP for fysisk aktivitet og friluftsliv. Denne skal rulleres årlig, og gir grunnlag for spillemiddelsøknader.

- **Flerbrukshall Innhavet:** Har igangsatt et forprosjekt for å planlegge en hall i tilknytning til eksisterende svømmehall. Hallen skal benyttes til undervisning for Innhavet skole, til idrettsaktiviteter for Sagfjorden IL, samt som samlingssted for hele bygda.
- **Flerbrukshall Drag:** Drag er den største bygda i nye Hamarøy kommune og har stor mangel på anlegg og fasiliteter. Gruppen ønsker at det gjøres en utredning for bygging av idrettshall på Drag. Idrettshallen skal gi rom for trening og konkurranser for barn og ungdom, breddeaktivitet og for undervisning. Et slikt tiltak vil bidra til å skape møteplasser for innbyggere i alle aldre. Det vil være en stor styrke for frivilligheten og bidra til mer likeverdige tilbud i kommunen. Tilgang til anlegg er et viktig grunnlag for å drive idrett og et nytt bygg kan samle ulike kommunale funksjoner på et sted.
- **Turstiprosjekt** med merking av turstier etter nasjonal standard må videreutvikles til hele nye Hamarøy. samtidig som en må at tydelig fokus på vedlikehold og oppfølging av fadderavtalene på alle de eksisterende stienene i nåværende Hamarøy.
- **Glimma//Draget :** Området med 11,6 km merket tursti er kåret til det fineste turområdet i Hamarøy i 2015 og Nordlands beste tursit i 2019. Med utgangspunkt i Hamsunsenteret og prestegårdsruinene kan en oppleve strender og badeplasser, fugle- og dyreliv, eldre samisk boplass, det historiske båtdraget og rast i grillhytta ved Karlstadvannet. Området er i videreutvikling med tilrettelegging for et nytt båtdrag, barnas tursti og barnas turhytte, et flott båtnaust ved Kalstadsjøen, samt en godkjent kyststi i regi av Polden kystlag.
- **Drag aktivitetspark og Grenseleden** i dagens Tysfjord er viktige friluftsområder som brukes aktivt og som har behov for både driftsmidler og midler til utvikling.
- **Nytt sikret område ved Storvannet :** Tysfjord kommune har vært i kontakt med Miljødirektoratet der det vurderes å få sikret et område i kommunen som friluftslivsområde for allmennheten. Miljødirektoratet er kjent med at det planlegges å sikre parkering og strandområde (deler av gnr 60 bnr 10 ved Båtstøbergan) ved et vann: Storvatnet.
- **Idrettsråd:** Det må etableres et felles og fungerende idrettsråd i nye Hamarøy, dette vil styrke samordning og samhandling mellom idrettslagene.

6. Kulturminner

Nye Hamarøy har flere ulike kategorier av kulturminner, fra nyere kulturminner, eldre kulturverdier, samiske kulturminner, helleristninger og krigsminner. Utfordringene på området er tilstrekkelige kunnskap og ressurser til å bevare, forvalte og ta dem aktivt i bruk på en bærekraftig måte.

Kulturminnene må forvaltes på et forsvarlig grunnlag i henhold til kulturminneloven. Kommunen skal ha oversikt over disse og ha tilstrekkelig kunnskap om kulturminnene, samt tilstrekkelig dialog med overordnet myndigheter. Kulturminnene bør også fremmes og tas i aktivt bruk, slik at de er kjent for befolkningen og andre. Dette gjelder både materielle, de immaterielle kulturminnene⁴ og kulturmiljøer. Registreringa av samiske fredete kulturminner er foretatt etter initiativ av riksantikvaren og må forvaltes på en forsvarlig måte.

⁴ <https://www.kulturradet.no/immateriell-kulturarv>

Riksantikvaren påpeker kommunens ansvar og understreker behovet for oversikt over kulturminner og lokalhistorie.

«Kulturminner, kulturmiljøer og landskap er viktige fellesgoder for lokalsamfunnene. De gir kunnskap, opplevelser og mulighet for bruk og er ressurser for verdiskaping og god samfunnsutvikling. Kommunene er avgjørende for å ta vare på disse verdiene, ikke minst gjennom arbeidet med plan- og bygningsloven. God forvaltning krever imidlertid kunnskap og oversikt over lokalhistorien og kulturminnene» (Riksantikvaren 2013:2)

Innspill til planstrategi

Arbeidsgruppen gir innspill til gjeldende planstrategi i ny valgperiode 2019-2023. Samisk språk, kultur og samfunnsliv skal ivaretas i kommunale planer. For at kultur og frivillighet skal løftes fram som et satsningsområde i nye Hamarøy, må det gjøres aktive prioriteringer i kommunens planstrategi.

1. Handlingsplan for forvaltning av samisk språk

Hamarøy kommune har i egen regi tatt initiativ til å tilslutte seg språkområdeordningen/ forvaltningsområdet for samisk språk, gjeldende fra 01.01.2020. Det betyr at samisk språk skal gjenspeile seg i skole, barnehage, helse og omsorg, kultur og forvaltningen for øvrig.

Som følge av dette må det utarbeides en plan for forvaltning av samisk språk i den nye kommunen. Kommunen skal legge forholdene til rette for å bevare, styrke og fremme bruken av samisk språk. Det må være en målsetting at samisk- og norsktalende får en likeverdig kommunal tjenesteyting.

2. Frivillighetsstrategi

I tråd med delprosjektet "Fornyning og utvikling av lokaldemokratiet", anser gruppa det som nødvendig å utarbeide en lokal frivillighetspolitikk for den nye kommunen. Denne skal omhandle hvordan kommunen kan legge til rette for at frivillige organisasjoner gis gode rammer og vilkår for å drive med sine aktiviteter til det beste for innbyggerne. Frivillighetspolitikken retter seg mot all frivillig virksomhet, på alle områder. Den bygger på rammebetingelser og kunnskap om frivilligheten, prinsipper for samhandling mellom kommunen og frivilligheten, samt tiltak for å forenkle samhandlingen.

Den lokale frivillighetsstrategien bør bestå av to deler - en overordnet strategi og en konkret tiltaksplan.

Frivillighet Norge har vært engasjert i igangsettingen av arbeidet. I tillegg er det satt en referansegruppe av frivillige fra ulike deler av organisasjonslivet, som aktivt spiller inn og medvirker. Arbeidet ledes av daglig leder ved Frivilligsentralen.

3. Kommunedelplan for fysisk aktivitet og naturopplevelser (KDP)

KDP er en felles plan for Steigen, Hamarøy og Tysfjord (2014). Planen er årlig rullert i Hamarøy (2018) og i Tysfjord (2017). Nordland fylkeskommune godkjenner planen. Ny plan for nye Hamarøy må utarbeides. Det er helt påkrevd at kommunen har en slik oppdatert plan, da den gir føringer for prioriteringer av tiltak, handlingsplaner og tildeling av spillemidler.

4. Handlingsplan for folkehelse

Kommunene har langsiktig avtale om folkehelsearbeidet med Nordland fylkeskommune. I forhold til gjennomføringer av tiltak og aktiviteter stadfestes dette i en årlig handlingsplan for folkehelsearbeidet. Planen vedtas av strategisk folkehelsesteam. Ny plan må utarbeides for å kunne oppfylle forutsetningene i avtalen.

5. Kulturplan

Ingen av de to kommunene har tidligere hatt egen kulturplan. En kulturplan må være en kommandelplan under kommuneplanens strategiske del. Planen skal gi strategisk retning for prioritering av kulturen i Nye Hamarøy, for videre utvikling, vekst og bolyst. Den skal gi et grunnlag for politisk prioritering.

6. Kulturminneplan

Det bør utarbeides en kulturminneplan som gir en betydelig kunnskapsøkning og oversikt over hvilke kulturminner som finnes. Planen angir status, grunnlag for beslutninger, grunnlag for arealplan og reguleringsplaner, samt en bakgrunn for å ta kulturminnene i bruk som en ressurs i reiselivs- og kulturnæringssammenheng.

Planen vil gi føringer for hvilke kulturminner som skal vernes og hvilke som skal tas aktivt i bruk uten vern. Registreringa av samiske kulturminner må inngå i planen. Videre kan de vernede kulturminner benyttes og tas aktivt i bruk, slik det skjer i dag på blant annet Tranøy fyr og Hamsuns barndomshjem.

At et kulturminne inngår i en vedtatt plan gir også private, lag og foreninger og andre, tilgang til å søke og gis prioritering, på offentlige midler, samt andre støtteordninger. Eksempel på dette er kulturminnefondet og midler fra riksantikvaren.

Etter søknad ble Hamarøy kommune innvilget kr. 100.000 til utarbeidelse av kulturminneplan. I KST. 84/17 ble det bedt om at bevilgede midler fra Riksantikvaren settes på vent med bakgrunn i det pågående arbeid med kommunesammenslåing mellom Hamarøy og Tysfjord sørvestside, slik at en kulturminneplan omfatter hele den nye kommunen.

Foto 4 - Glimma, Kjell Fredriksen

Vedlegg 1 - Nåsituasjon kultur og frivillighet

1. Økonomi og ressurser

1.1 Budsjett for fagområdet

Kommune	Sum	Kommentar
Tysfjord	1 074.000	565 000 kr av eksterne tilskudd fra enheten til andre hentes fra Næringsfondet Bibliotek: 510.000 Bokbuss: 2.220.216 (samiske midler)
Hamarøy	4 077. 478	Kultur felles: 545.551 Kulturmidler: 220.000 BUA: 149.820 Hamarøy Frivilligsentral: 659.437 - inkl. 414.000 statlig tilskudd Turstier: 22 670 Bibliotek: 996.934 (Kantine)

1.2 Tilskuddsordninger

Søkbare midler	
Tysfjord	<i>Havbruksfondet - utgått i 2019</i> <i>Kraftfondet / Næringsfondet - 1 380 000 kr i inntekt for 2018 (konesjonsavgift)</i> <i>Sørfjordfondet - inntekt i 2018</i>
Hamarøy	<i>Kulturmidler - 220 000</i> <i>Kultur og næringsfond - 300 000, samt enkeltvedtak</i>
Andre tilskudd	
Tysfjord	<i>Viltfond</i> <i>Muskenelva</i> <i>Spillemidler, søkes gjennom anleggsregistret.no</i>
Hamarøy	<i>Langsiktig avtale med Nordland fylkeskommune- Folkehelse, 150 000</i> <i>Avtale med kulturdepartementet, Frivilligsentralen, 419 000</i> <i>Spillemidler - Varierer (2018: ca 3 000 000)</i>

1.3 Ansatte

Årsverk	Antall årsverk	Antall årsverk kulturelt relatert	Beskrivelse
Tysfjord	4	3,1	Enhetsleder: 50% Konsulent: 60% Biblioteksjef og bokbuss: 2 årsverk
Hamarøy	2,51	7,55	Kultursjef: 0,5 årsverk Bibliotek: 1 årsverk Frivilligsentral: 1 årsverk BUA: 0,16 årsverk Kulturskolen: 3 årsverk Teaterpilot: 0,2 årsverk (Kulturskolen) Kantine: 0,85 Friluftsliv: 0,3 årsverk (Folkehelse) Spillemidler: 0,10 årsverk (Folkehelse) Treningsrom: 0,25 årsverk (Friskliv) Kino: 0,10 årsverk (service) Kulturell spaserstokk: 40t per år

1.4 Avtaler og lisenser

Avtale/lisens	Beskrivelse (I bruk/behov/evt. kostnad osv.)	Inngåelsesdato	Slutt dato	Oppsigelsestid	Kostnad pr. år
Tysfjord					
Reiselivsdestinasjon Visit Narvik	VISIT NARVIK	01.01.2017	31.12.2019	0	150 000 Næringsfondet
Museum Nord	STIFTELSEN MUSEUM NORD - Korsnes			2 år (ikke sagt opp enda)	400 000 Næringsfondet
Rock mot rus			Gjelder for 2019	0	25 000 Næringsfondet
Bygdekino	BYGDEKINOEN		Gjelder for 2019	0	25 000 Næringsfondet
Rørвик gård - museum	STIFTELSEN RØRVIK GÅRD		Gjelder for 2019		50 000 Næringsfondet
UKM	KULTURSKOLEN		Gjelder for 2019		15 000 Næringsfondet
Berg Fjord- og fjelltjeneste	Vedlikehold Grenseleden		Gjelder for 2019		10 000
Bibliofil	Biblioteksystem 3 lisenser				33.465
Hamarøy					
Hamsunsenteret	3 parts avtale; Nordlandsmuseet/Nordland fylkeskommune/Hamarøy kommune: kr. 1,7 mill pr. år. Overordnet rammeavtale som går på museumsanlegget Hamsunsenteret, Bygdetunet, Hamsuns barndomshjem og Hamsundagene. Superbrukeravtale med bruk av kultursalen. Faglig samarbeidsavtale med kulturskolen.	26.03.15 Avløste tidligere avtaler, siste fra 2009.	Løpende, KPI reguleres	2 års oppsigelsestid.	1 700 000
Salten kultursamarbeid	Den kulturelle spaserstokk. Nordland fylkeskommune finansierer dette ved statlige midler til kommunene. Vi har avtale med SKS om produksjon. Kommunen tar imot forestillinger lokalt.	Tidlig 2000 tall.	Løpende	Forpliktet gjennom vedtak i Salten regionråd. Løpende.	55000

Nordland fylkeskommune	Sceneinstruktørordningene n. Samarbeidsavtale for kommunene; Fauske, Hamarøy, Saltdal, Steigen Sørfold og Nordland fylkeskommune		Løpende.	Løpende avtale. 2 års oppsigelse.	kr. 70.000
Salten Friluftsråd	Langsiktig avtale gjennom reg.rådet.		Løpende	Forpliktend Alle Salten komme	
Kino	Avtale med Bygdekinoen. Hamsunbsenteret viser.		Løpende, Årlig fornying		25.000

2. Tjenesteproduksjon

Ansvars- og tjenesteområder i Tysfjord kommune:

- Samisk språk
- Bibliotek
- Bokbuss
- Fond til næring og kulturtiltak: herunder fondsansvar for havbruksfond, kraftfond, sørfjordfond, gründerfond og samfunnspakker
- Kultur og utvikling, herunder bl.a idrett, kulturminnevern, kulturformidling og annen saksbehandling innen kulturområdet.

Ansvars- og tjenesteområder i Hamarøy kommune:

- Hamarøy Frivilligsentral
- BUA
- Kulturskolen
- Hamarøy bibliotek
- Idrettslag/idrettsråd
- Kino
- Den kulturelle spaserstokk
- Folkehelse
- Friluftsliv, turstier, turkart
- Treningsrom
- Sceneinstruktør
- Fritidsklubb
- Basecamp og UKM
- Festivaler
- Skolekantine og hybelhus
- Diverse saksbehandling innen kulturområdet, kulturminner, kulturformidling

2.1 Bibliotek i Hamarøy og Tysfjord

Nøkkeltall

Årsverk	Årsverk	Beskrivelse
Tysfjord	2 årsverk	Biblioteksjef 100%stilling. 50% av stillingen finansiert av samisk bokbuss. Arbeidssted delt på Hovedbiblioteket i Kjøpsvik og Drag filial.

		Bokbussjåfør: 100% finansiert av samisk bokbuss, ansatt i Tysfjord kommune. Fungerer p.t. som både bibliotekar og sjåfør på bokbussen.
Hamarøy	1 årsverk	Biblioteksjef 1 årsverk skolebibliotekar ved Knut Hamsun vgs inngår i kombinasjonsbiblioteket, og finansieres av fylkeskommunen

Økonomi	Budsjett	Kommentar
Tysfjord kommune	509 678 (unntatt bokbussen)	
<ul style="list-style-type: none"> Hovedbibliotek Kjøpsvik 	Lønnsbudsj.2019: 298.679 Øvrige budsj.2019: 165.000	
<ul style="list-style-type: none"> Drag filial 	Lønnsbudsj.2019: 0 Øvrige budsj.2019: 46.000	Anslått reell kostnad filial Drag inkl 25% bemanning - 300.000
<ul style="list-style-type: none"> Storjord filial 	Budsjett 2019: 0 eller inkludert i Drag filial	
<ul style="list-style-type: none"> Lulesamisk bokbuss 	Lønnsbudsj.2019: 600.000 Total budsj.2019: 2.220.216 Inntekt: - 2.094.375	Sametinget: 1.675.000, Nordland fylkeskommune: 155.000, Brukerkommunene: 171.500. Fra 1.1.2020 avslutter Sametinget sin støtte på 1.675.000.
Hamarøy kommune	Totalt budsjett: 996.934	
<ul style="list-style-type: none"> Hamarøy bibliotek 	Lønnsbudsjett 2019: 699.514 Øvrig budsj. 2019: 297.420	Kostnader til bygg og strøm + inntekter fra vgs-bibliotek ikke inkl

Tysfjord bibliotek

Drag filial hadde 59 aktive lånere, 700 utlån og ingen arrangement i 2018.

Storjord filial har ikke budsjett for 2019. Filialen er plassert i bygget til Storjord Montessoriskole og holdes noe åpent av en frivillig venneforening.

Den samiske bokbussen er hovedsakelig finansiert av eksterne midler, som faller bort fra 2020. Drift eller avvikling av samisk bokbuss må vurderes av Tysfjord kommune i 2019 i samråd med Narvik og Hamarøy. Dette vurderes ikke i delprosjektet.

Hamarøy bibliotek

Hamarøy bibliotek er et kombinasjonsbibliotek med folkebibliotek, grunnskolebibliotek og videregående skolebibliotek. I 2018 var det 650 aktive lånere, over 13000 utlån, og 108 arrangement på Hamarøy bibliotek.

Knut Hamsun videregående skole har samarbeidsavtale med Hamarøy bibliotek. Slik at biblioteket er et kombinasjonsbibliotek. Skolen har ansatt 1 årsverk skolebibliotekar, har eget budsjett til medier, deler kostnader til biblioteksystem og betaler husleie til Hamarøy kommune, p.t.223.861.

2.2 Hamarøy Frivilligsentral

Hamarøy Frivilligsentral er organisert som en forening, er registrert i frivillighetsregisteret og har eget organisasjonsnummer. Styret består av 6 personer med frivillig styreleder og medlemmer, samt politiske og administrative representanter fra Hamarøy kommune. Frivilligsentralen har ett årsverk daglig leder, ansatt i kommunen. Totalt budsjett ligger på 659 437 kroner, hvorav 414 000 kroner er finansiert av staten, resterende lokalt av Hamarøy kommune. Den statlige finansieringen tilføres via

rammetilskuddet til kommunen gjennom særskilt fordeling og tilkommer kun kommuner som har frivilligsentraler. Fordeling av ansvar og drift er avtalt gjennom kontrakt mellom styret i frivilligsentralen og kommunen.

I tillegg til det som kommer frem av finansiering gjennom statlige og kommunale midler, er det siden 2016 tilkommet betydelige eksterne prosjektmidler gjennom søknader. Disse har ført til aktivitet og arrangementer for mange. I 2016 fikk sentralen tildelt i overkant av 100 000 kroner, i 2017 over 400 000 kroner og i 2018 rundt 300 000 kroner. Tilskuddsgivere har vært Nordland fylkeskommune, NAV, Gjensidigestiftelsen, Bufdir, Nordenfjeldske og Nordsalten Kraft.

Frivilligsentralen drives ut fra lokale forutsetninger og behov, og utvikles av menneskene som er tilknyttet denne. Det er styret som skal definere sentralens hovedoppgaver og virksomhetsområde, dette gjør de gjennom godkjenning av handlingsplan utarbeidet av daglig leder, samt dialog på styremøter. Frivilligsentralen fungerer ofte som bindeledd mellom det frivillige og det offentlige, privatpersoner og noen ganger næringsliv. Oppgavene går ut på å koordinere dette samarbeidet, og legge opp til bred samhandling på tvers. Der har vært gjennomført en rekke ulike prosjekter i regi av sentralen og i samhandling med andre aktører, som eksempel mentorprogram for innvandrere, etablering av møteplasser i lokalsamfunnet, arrangering av Basecamp Salten for ungdom, ferietilbud for alle barn i grunnskolealder, i tillegg til faste aktiviteter, som blant annet besøkstjeneste, organisering av TV-aksjonen, koordinering av frivillig arbeid under Hamsundagene, organisering av drift av BUA utstyrssentral, i tillegg til samarbeid med lokale lag og foreninger om tiltak for utsatte grupper i lokalsamfunnet. Frivilligsentralen representerer varierte aktiviteter og tilbud, disse skal ikke erstatte offentlige tjenester, men er ofte supplerende.

Det arbeides stadig med å utvikle gode metoder for å koordinere frivillig aktivitet i nærmiljøet, samt samarbeidsformer mellom det offentlige og det frivillige. Det er ønskelig å fremheve muligheten for å utnytte mulighetene som ligger i den enkeltes ressurser. Det er grunnleggende å jobbe opp mot folkehelse og inkludering, og slik bidra til å styrke det sosiale fellesskapet og lokalsamfunnet.

2.3. BUA Hamarøy

BUA Hamarøy låner ut tur- og fritidstutstyr gratis og har barn og unge som målgruppe. Tilbudet er etablert gjennom et samarbeid mellom Hamarøy Frivilligsentral og Hamarøy kommune, spesielt ved folkehelsekoordinator. Høsten 2017 hadde utstyrssentralen en gjenåpning etter å ha vært ute av drift i en periode på 4-5 år. Frivilligsentralen mottok midler fra eksterne aktører i 2018 for å videreutvikle konseptet, med dette fikk BUA blant annet en prosjektmedarbeider til drift av tilbudet. Fra 2019 står Hamarøy kommune bak utlånsordningen gjennom en deltidsstilling på om lag 16 %, samtidig som frivilligsentralen fremdeles står for mye av organiseringen. BUA er lokalisert like bak Hamarøyhallen.

BUA Hamarøy er med i den nasjonale ordningen BUA, samt nettverket denne representerer. BUA fungerer som samarbeidspartner og veileder. BUA er en nasjonal forening som tilbyr kommuner, lag og foreninger verktøy og tjenester som gjør det enklere og mer effektivt å drive utlån av sports- og fritidstutstyr på en trygg og profesjonell måte. BUAordningen er et sosialt franchisekonsept, som kommuner, lag og foreninger får tilgang til ved å inngå en avtale. I dag er det 80 BUA-sentraler i landet.

BUA Hamarøy har hatt en solid etablering, dette kommer frem gjennom statistikk som går på bruk og antall utlån, sentralen lå i en periode på fire måneder på topp-ti-listen over de mest brukte utlånsordningene i landet. Tilbudet skal tilpasses lokale forhold og legge til rette for mer aktivitet og bruk av naturen og friluftsliv i Hamarøy. BUA Hamarøy har stort potensial for å kunne gi store folkehelsegevinster og betydelig økt inkludering blant barn og unge.

2.4 Folkehelse

Folkehelsearbeidet er organisert gjennom strategisk team og fagteam. Strategisk team har en overordnet funksjon og er styringsgruppe for folkehelsearbeidet i kommunen. Teamet skal årlig utarbeide en handlingsplan for folkehelse, og med utgangspunkt i planen koordinere og avklare tiltak mellom enhetene og ut mot samfunnet og frivillig sektor. Fagteam folkehelse er det den utøvende delen av kommunens folkehelsesteam. Fagteamet har som oppgave å utarbeide og følge opp tiltak i handlingsplanen med fokus på satsningsområdene i samarbeidsavtalen med fylkeskommunen.

Formålet med arbeidet i frisklivssentralen er å fremme fysisk og psykisk helse, samt forebygge eller begrense utviklingen av sykdom. Frisklivssentralen skal primært gi støtte til fysisk aktivitet, kosthold, snus- og røykeslutt. Som en del av arbeidet med å sikre en god folkehelse drifter Hamarøy kommune eget treningsrom.

Folkehelsearbeidet benytter følgende ressurser:

- Ansatt folkehelsekoordinator/fagleder frisklivssenteret (ikke avsatt prosentvis fordeling) 100 %.

Folkehelsekoordinator er ansvarlig for å følge opp spillemidler og arbeidet med friluftsliv i Hamarøy kommune.

- Ansatt to til tre serviceverter på treningscenteret i totalt ca. 32 % stilling (12 timer pr. uke)
- Ansatt spinning instruktør på treningscenteret i totalt ca. 5 % (2 timer pr. uke)

2.5 Kulturskolen

Nøkkeltall

	Hamarøy kommune	Tysfjord vest
Antall elever	90 80 grunnskoleelever, 4 voksne, 6 VGS-elever	40 40 grunnskoleelever
Antall elevplasser	105	
Dekningsgrad	42% Ikke medregnet danseelever grunnet permisjon.	28% Ikke medregnet privat danseskole
Årsverk	3,00 (300%) + 0,2 (20%) i pilotprosjekt teater 2,45 undervisning / 0,55 administrasjon	0,8 (80%) Kulturskolerektor (25% administrasjon, 25% undervisning i Kjøpsvik, 25% undervisning på Drag, og 25% undervisning på Storjord)
Netto budsjett	2 276 514	

Tilbud i Hamarøy

Musikkfaget

Fag	Antall elever per 25.02.19
Fiolin	12
Vokal	12
Slagverk	14
Gitar (akustisk og elektrisk)	28
Elektrisk bass	5
Piano	32
Totalt	103

Teater/drama

Fra januar 2019 har vi tilbudt undervisning i teater for ungdomsskole- og videregåendelever. Dette er et resultat av et samarbeid med Knut Hamsun VGS og Hamsunsenteret, og er et pilotprosjekt for våren 2019. En opplever at dette er et populært tilbud, et tilbud som appellerer til ungdom som ikke tidligere har vært med i kulturskolen.

Dette som nå er et pilotprosjekt, og finansiert eksternt - skal inn i kulturskolens faste tilbud etter sommeren. Kostnad:

- *To grupper.* Ungdomsskole- og VGS = 20% stilling - ca. 100 000 kroner + 20 000 (materiell, forestilling) = 120 000 årlig.
- *Tre grupper.* Ungdomsskole- VGS og barneskole: 30% stilling - ca. 150 000 + 20 000 (materiell, forestilling) = 170 000 årlig.

Dans

Hamarøy kulturskole tilbyr danseundervisning på Skutvik og Oppeid. Tilbudet er organisert i tre grupper, med totalt 16 elever. Stillingsprosent på 35% som også innebærer dans i Marielund, Skutvik og Ulsvåg barnehage - én time hver tredje uke. Dette er et tilbud barnehagene får gratis, og det er populært.

Musikkverksted:

Hamarøy kulturskole har siden august 2016 drevet breddetilbudet «musikkverksted». Dette er en møteplass for ungdom, med særlig målsetting om å skape en møteplass der unge innvandrere blir inkludert. Det har vært et populært tilbud, med mange deltakere. Dette er en viktig møteplass for ungdom i Hamarøy, og videreføres med lærerkrefter tilsvarende ca. 20% stilling - og til å videreutvikle tilbudet. Brukere av musikkverkstedet: ungdomsskoleelever, VGS-elever, miljøtjenestebrukere, voksne. Hamarøy har vært pilot for prosjektet og har fått både eksternt kompetanse og finansiering i en periode.

Tilbud på Drag og Storjord

Som eneste ansatt har kulturskolerektoren undervist i flere fag, hovedsakelig bandinstrumenter. Undervisningen har i stor grad vært organisert som gruppeundervisning.

På grunn av begrenset personell har det midlertidig vært opprettet sanggrupper på Drag og Storjord, som et alternativt tilbud. Utover dette har ikke kulturskoleelevene på vestsiden av Tysfjord fått undervisning siste år. Dette har resultert i at Hamarøy kulturskole er blitt bedt om å dekke undervisning på Drag. Det er inngått avtale fra mars 2019 og ut skoleåret.

Duodje

Tysfjord kulturskole tilbyr faget *Duodje*, Årran står for utførelsen og arbeidsforholdet, Tysfjord kjøper tjenesten. Det tradisjonelle samiske håndverket omfatter både tilvirkning av redskaper, brukkunst (atnudoudje) og kunsthåndverk (dåidaduodje). Duodje har en sentral plass i samisk kultur og samfunnsliv, og er i høyeste grad et identitetsskapende fag. Årran innehar i dag lokaliteter til både myk- og hardduodje.

Andre tilbud:

“Lett på tå” er en privat danseskole med 26 elever på Drag.

2.6 Samisk språk og kultur

Divtasvuona suohkan/Tysfjord kommune ble innlemmet i forvaltningsområdet for samisk språk 1.januar 2006.

Det betyr at samisk og norsk er likestilte språk i kommunen, og dette gir alle innbyggerne

rett til å bruke samisk i kontakt med det offentlige; statlige, fylkeskommunale og kommunale organ.

Samelovens språkregler gir borgerne språklige rettigheter i møte med ulike offentlige organ. Det gjelder oversettelse av regler, kunngjøringer og skjema til samisk, rett til svar på samisk, utvidet bruk av samisk i rettsvesenet, utvidet rett til bruk av samisk i helse- og sosialsektoren, individuelle kirkelige tjenester, rett til utdanningspermisjon og rett til opplæring i samisk.

Sametinget tildeler årlige midler til forvaltningskommunene som er ment å gå til å oppfylle målsettingen med Samelovens språkregler, kap 3. Midlene er delt inn to deler; basis- og betjeningsdel og utviklingsdel.

Divtasvuona suohkan/Tysfjord kommune har underskrevet en samarbeidsavtale med Sametinget som viser hvordan tospråklighetsmidlene skal brukes i perioden 2012 - 2016. Dette innebærer at Divtasvuona suohkan/Tysfjord kommune årlig må utarbeide en tiltaksplan for både basis- og betjeningsdel og utviklingsdel.

Konsulent for samisk språk og kultur skal bidra til å planlegge og iverksette samiskspråklige tiltak knyttet opp mot samarbeidsavtalen med Sametinget.

Arbeids- og ansvarsområder innen samisk språkforvaltning er:

- Faglig ansvarlig for samisk språk
- Ansvar for koordinering av språkarbeid og oppfølging av kommunens språkprosjekter
- Utvikle og tilrettelegge for bruk av samisk i kommuneforvaltningen
- Språkfaglig planarbeid, oversettelser og saksbehandling
- Oppfølging av kommunens språkplan
- Budsjetansvarlig for tospråklighetsmidlene/utvikling

Tilskuddet fra Sametinget er delt inn i to deler gjennom en samarbeidsavtale;

Basis- og betjeningsdel - fast tilskudd hvert år

Pkt. 1: Kommunikasjon og informasjon

Pkt. 2: Profilering og synliggjøring

Pkt. 3: Kompetanseutvikling i samisk språk i Tysfjord kommune

Pkt. 4: Individuelle kirkelige tjenester

Pkt. 5: Utvidet rett til bruk av samisk i helse- og sosialsektoren

Totalsum 2 978 000 for 2019

Utviklingsdel - tilskudd basert på aktiviteter

Tilskudd på utviklingsdelen er basert på en 3-årig aktivitetsplan som sendes Sametinget innen 31.aug

Tysfjord kommune prioriterer følgende:

- *Barnehagebarn*
 - Utvikling av samiskspråklige tiltak og undervisningsopplegg for de kommunale barnehagene i Tysfjord kr. 100 000.
 - Utvikling av samiskspråklige tiltak og undervisningsopplegg for den eneste samiske lulesamiske barnehagen i Tysfjord 200 000 kr
- *Grunnskolebarn: Giellatjehppe Drag skole* kr 400 000.

- *Annet språkarbeid :*
 - NuorajTV kr 100 000 / - Julevsáme vahkko 100 000 kr
 - Aktiviteter eldre og deres familier, i samarbeid med Tysfjord demensforening kr 50 000.
 - Språkkafé i samarbeid med ASVO eller andre. Kveldsbasert tiltak kr 100 000.
 - Konsert/seminar/andre kultur- og språktiltak 100 000 kr
 - Lærerstipend, samarbeid med Nordland fylkeskommune kr. 300 000.

Totalsum 1 450 000 for 2019

Litt om samisk språk i skolene;

Drag skole, 120 elever:

1.språk: 32 elever

2.språk: 26 elever

2.språk, samisk 3: 14 elever

Kjøpsvik skole, 80 elever:

2.språk, samisk 3: 13 elever .

Litt om samisk i barnehagene;

Árran mánájjárdde / Árran barnehage - samisk er undervisningsspråket

Drag barnehage - norsk er hverdagspråket, men samisk er mye brukt

Kjøpsvik barnehage - norsk er hverdagspråket

Storjord barnehage - norsk er hverdagspråket

Tysfjord kommunes språkplan fra 2007:

<https://www.tysfjord.kommune.no/?id=4518013&showtipform=1&cat=99352&gb=>

Samarbeidsavtalen mellom Divtasvuona suohkan/Tysfjord kommune og Sametinget:

<https://www.tysfjord.kommune.no/samarbeidsavtale.395972.no.html>

3. Kulturbygg

Se for øvrig anleggsregisteret i vedlegg 1 til kommunedelplan for fysisk aktivitet og naturopplevelser.

Føringer for byggene og driftsansvar er knyttet opp mot forpliktelser i Spillemiddelfinansieringen; Se: <https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/kud/idrett/publikasjoner/v-0732b-2014.pdf>. Søker forplikter til å drive anlegget i 20 år på de premisser og etter de beskrivelser som er gitt. Dersom ikke søker gjør dette, vil kommunen være ansvarlig. Nye Hamarøy kommune har registrert om lag 150 anlegg i anleggsregisteret, disse ligger vedlagt (Tysfjord 60/Hamarøy 90). De største er:

a. Idrettsanlegg

Navn	Eierform	Beskrivelse
Tysfjord		
Kunstgressbane Drag	Hjemmelshaver er Drag idrettslag. Finansiert gjennom spillemidler, kommunale og private midler	
Drag Aktivitetspark (DAP)	Hjemmelshaver her er både miljødirektoratet og DAP (statlig sikret område)	Friluftsområde, med bl.a paintballbane, frisbeegolf, ridebane, gapahuk, grillkåte og lekeområde for barn
Drag svømmehall	Kommunalt eid	Bad og svømmeanlegg
Musken kunstgressbane	Finansiert av kommunale midler, Sametinget og Nordland fylkeskommune	Ny i 2018
Lysløype Drag	Drag IL	3,0 km lysløype/skianlegg
Nærmiljøanlegg Bjørkvik	Hjemmelshaver er Per Hansen. Driftes av Bjørkvik Aktivitet (BA)	Bjørkvik Aktivitet driver dette. 7-er bane fotball, grillkåte
Ballbinge Storjord	Kommunalt eid	
Hamarøy		
Hamarøyhallen	AL opprinnelig, omgjort til SA 2015 Kapitalkostnader på SA som HK betaler, om lag 60.000 pr. år. Driftsavtalen gir SA kr. 50.000,-. I hht. Avtalen har Hamarøy kommune driftsansvar; dvs. egen bruk, utleie, vedlikehold og drift - utgifter og kostnader for dette.	Hamarøy kommune driftsansvar; dvs. egen bruk, utleie, vedlikehold og drift - utgifter og kostnader for dette. - NFK/VG. skole har egen langsiktig rammeavtale - Ny utbygging av klatrehallen i 2019
Skutvik Idrettsdel	HK eier har seksjonert ut idrettsdelen, arealer til treningscenter, entré, toaletter og garderober.	- Utleie og driftsavtale med Montessori skolen - avtale under utarb. - Leieavtale av treningscenter med Skutvik IL - avtale under utarb. - Avtaler av utlån av idrettssal til lag/foreninger/andre - utan leie.
Innhavet basseng	Eies av Hamarøy kommune	- Benyttes til undervisning, folkebad ol. - Egne vedtatte betalingssatser for leie - Hamarøy hotell har avtale og foretar utleie (25 % bidrag) - Folkebad: Sagfjorden IL arrangerer folkebad (kr. 20.000 pr år) - Trimrom: Sagfjorden IL, med Hamarøy hotell som utleier, driver dette. Ingen avtale/betaling.
Lysløypa - ved Hamarøyhallen		Delvis deling av strømutg. til lysløypa. Hamarøy kommune benytter også løypa til sine egen aktiviteter

b. Kulturbygg

Kommune	Eierform	Beskrivelse
Tysfjord		
Árran - lulesamisk senter	Stiftelse	Hovedbygg på Drag med egen Barnehage utskilt som eget AS. Bygges ny barnehage som står ferdig 2020.
Rørvik gård	Stiftelse	Nordlandsgård. Rørvik gård ligger, som navnet indikerer i Rørvik, på Tysfjords vestsida mellom Drag og Storjord. Eiendommen er på totalt 1,8 mål. Fiskebondegården består av hovedhus, fjøs, redskapshus, kvernhus, smie og naust med to nordlandsbåter
Museum Nord - Divtasvuodna / Tysfjord, Korsnes	Stiftelse	Musumsanlegget ligger svært vakkert til på Korsnes, ca. 6 km fra fergeterminalen på Bognes. Hvite strender og frodig landskap gjør museumsbesøket ekstra hyggelig. Ikke langt fra museet kan du også oppleve imponerende bergkunst. Driftsavtale.
Hamarøy		
Bibliotek	Eid av Hamarøy kommune	Leieavtale med Knut Hamsun videregående skole. Kombinasjonsbibliotek.
Hamsunsentert (kulturhus, kino)	Eid av Nordland fylkeskommune. Treparsavtale mellom Nordland fylkeskommune, Nordlandsmuseet/Hamsunsentert og Hamarøy kommune.	Benyttes til kino, samarbeid med kulturskolen. Kulturhus for scenekunst og konserter.
Bygdetunet	Eid av stiftelse.	Driftes av Hamsunsentert etter avtale mellom Nordlandsmuseet og Hamarøy kommune. Avtale om tilskudd fra HK.
Hamsuns barndomshjem	Eid av stiftelse.	Avtale om tilskudd fra HK:
Høyborgen	Eid av Hamarøy kommune	Ungdomsklubb/Kantine
Innhavet ungdomskubb	Innhavet lokalutvalg. I lokaler eid av lokalutvalget, Innhavet	Foreldre- og ungdomsdrevet.

c. Samfunnshus/flerbrukshus

Kommune	Eierform	Beskrivelse
Tysfjord		
Drag/Helland samfunnshus	Samvirkeforetak (SA)	Denne brukes til ulike kulturarrangement, dartspeiling, bygdekino, selskaper, brylluper m.m
Tysfjord ASVO		Tysfjord ASVO er tiltaksarrangør for NAV og har som hovedmål å utvikle menneskets muligheter. Her er likevel en samlokalisering av ulike tilbud, bla. duodje, treningssenter og danselokale.
Skogholt grendehus,		

Bogen (Storjord)	Hamarøy	
Ulvsvåg grendehus	Eierform AL, ikke omgjort formelt. Hamarøy kommune eier andeler tilsvarende 1,4 mill, og er dermed den dominerende eier.	Bygget 2003. Totalkostnad: 5,3 mill. Spillemidler 1,1 mill. Økonomi: Dekning av 41% av driftskostnadene i hht. Avtale. Ny avtale av 2019 mellom HK og styret. Ansvarlig driver er styret for grendehuset.
Samfunnshus, Innhavet	Eier av Sagfjorden lokalutvalg	Denne planlegges å nedlegges. Ny Allaktiviteshus planlegges ved Innhavet basseng.
HIS	Eies av Hamarøy kommune	Møterom, konsert, frivillighet
Skogheim	Kommunalt eid	Benyttes av kommunen selv og leies ut

4. Frivillige lag og foreninger

4.1 Generelt/statistikk

I frivilligsentralens oversikt er det registrert 67 frivillige lag og foreninger i dagens Hamarøy, i henhold til Tysfjord kommunes nettsider skal det være 36 stykker på vestsiden

4.2 Idrett i Hamarøy

Det er etablert hele fem idrettslag i kommunen:

Navn:	Hvor:	Medlemmer	Aktiviteter / Anlegg
Hamarøy IL	Oppeid	294	Fotball, Innebandy, klatring, sykkel og allidrett. Trim-kasser. Klubbhus, 2 skiløyper, isflate, kunstgressbane, klatrefelt, klatrevegg, skate/BMX anlegg.
Tranøy IL	Tranøy	40	Klubbhus. Skiløype
Skutvik IL	Skutvik	110	Trimrom. Hytte.
IL Sørulf	Ulvsvåg	90	Fotball. Skianlegg og skihytte
Sagfjorden IL	Innhavet	99	Fotball, skyting. Alpinanlegg

Det er stor forskjell på idrettslagene i størrelse. Det er kun Hamarøy IL som tilbyr et bredt spekter av idretter på helårs-/helsesongsbasis. Det har vært en del forsøk på å slå sammen noen av idrettslagene, uten å lykkes.

Det er etablert Idrettsråd i kommunen, der leder for alle idrettslag deltar, i tillegg til representant fra kommunen.

Alle kommuner med flere enn tre idrettslag skal i følge Norges Idrettsforbunds regelverk ha et idrettsråd. Idrettsrådet skal arbeide for gode forhold for idretten i kommunen og være en arena for samarbeid mellom lagene, idrettskretsen og de kommunale myndigheter. Et fungerende idrettsråd har behov for en sekretariatsfunksjon for å skape kontinuitet.

Videre fins det to skytterlag i kommunen i kommunen, med tre ulike baner (Kalvåg, Hoffmannsfjell og Skutvik).

4.3 Friluftsliv

Hamarøy kommune har avtale med Salten Friluftsråd og Tysfjord kommune har avtale med Midtre Hålogaland friluftsråd.

I Tysfjord er Drag Aktivitetspark kommunens eneste statlige sikrede friluftslivsområde. Drag Aktivitetspark (DAP) ble etablert november 2003. DAP og Tysfjord kommune har i samarbeid med Direktoratet for Naturforvaltning ervervet 202 daa stort område på Drag i Tysfjord. Dette området vil bli forsøkt utviklet til et område hvor kultur, idrett og naturopplevelse kan dyrkes. Aktivitetene i DAP vil utgjøre viktige arenaer for barn og unge, hvor fysisk fostring og naturopplevelse kan utfoldes. I utarbeidelse av Drag Aktivitetspark var tilgjengelighet for alle en viktig premisse, dette gjenspeiler seg i reguleringsplanen for området. Drag Aktivitetspark har også ervervet et 10 daa stort område ved Hellandsvetten. I dette område har DAP bygget ei kombinert jakt-, fiske- og turhytte. Drag Aktivitetspark vil sammen med den kombinerte jakt-, fiske- og turhytten ved Hellandsvetten være viktige ressurser for fremtiden.

Grenseleden

Grenseleden går mellom Sørfjorden i Tysfjord til Vestenden av Áhkájávrrre i Gällivare. Den 42 kilometer lange leden slynger seg gjennom et storslagent og variert landskap. Den gamle vandringsveien har blitt brukt som både næringsvei, handelsvei og under annen verdenskrig, som flyktningerute.

Høsten 2007 ble en omfattende oppjustering av leden fullført. Oppjusteringen innebærer en tydelig merking av ruta, samt nye rasteplasser, hvilehytter, fire nybygde broer, og et nytt turkart over området. Oppgraderingen av den historiske leden var et EU- prosjekt som Tysfjord- og Gällivare kommune hadde prosjektansvar for. Sørkaitum Sameby deltok som samarbeidspartner.

Leden er merket med steinvarder og firefargede skilt fra Vestenden av Áhkájávrrre til Sørfjorden. Det er også markert hvor den krysser Nordkalottleden.

Friluftslivet i Hamarøy står sterkt. Med sine mange karakteristiske fjell som Kråkmotinden, Hamningingen og Hamarøyskaflet, er dette nært knyttet til historien og Hamsuns litteratur.

Nesstraumen området er sikret med statlige sikringsmidler i 2008. Dette området er unikt naturmessig og knyttet til sjøen, den sterke Nesstrømmen og kulturminnen fra vikingtiden.

Fra 2012 har kommunen sammen med Salten friluftsråd ryddet, skiltet og merket hele 16 turstier rundt om i hele kommunen. Disse er skiltet etter nasjonal standard etter merkehåndboken og lagt inn i kartbasen. Det er utferdiget hele 22 turkort som beskriver turene, samt 3 temafoldere.

Turene er rundt i hele kommunen og innbefatter både toppturer og turer i nærområdet. Alle tettstedene unntatt Ulvsvåg har nærturer som er merket. Turen rundt Glimma er kåret til Den beste turruten i 2019 av Gjensidigestiftelsen. Her utvikles turen videre med Barnas turløype og -tursti, samt kystled i regi av kystlaget. Krigsfangleiren på Tømmerneset og turturen ved Makkvannet er også utviklet og profileres som sterke kultur- og krigsminner.

5. Museum og kulturinstitusjoner i nye Hamarøy

5.1 Árran

Árran er en stiftelse med mange oppgaver; kulturhus, språksenter, Fjernundervisning i samisk på vgs nivå, utleiebygg, duodjeavdeling (kulturskole), tilbyr kurs i samisk kulturforståelse m.m..

Barnehage utskilt som eget AS og det bygges barnehage ny som står ferdig 2020. det er totalt sett ca. 23 årsverk i Árran som helhet og ca. 15 årsverk blant leietakerne. Når det gjelder museet særskilt så er det 4,55 årsverk (+fellestjenester med det øvrige Árran), 0,5 årsverk midlertidig ansatt

Hovedaktiviteter:

Formidling:

- i form av helårs guiding og sommeråpent Árran,
- visning av utstillinger (både egenproduserte utstillinger og temporære utstillinger),
- seminarer og arrangementer.
- undervisning om samisk kultur og språk - samisk kulturforståelse
- forskningsformidling, i form av foredrag og artikler
- utgivelse av to publikasjoner (Bårjås og Tjálarájdjo),

Forskning og dokumentasjon:

- tidligere prosjekter som samisk grenselosvirksomhet, tabubelagte temaer, kystsamisk reindrift, den samiske gården, Nordlands kulturelle historie, pitesamisk kulturhistorie m.m.
- pågående forsknings- og dokumentasjonsprosjekter som samisk samtidshistorie, levende landskap, sankingspraksis, rasebiologiske målinger, mineralstrategi, læstadianisme, seksuelle overgrep og krenkelser

Samlingsforvaltning:

- alle typer som; museumsgjenstander, foto, dokumentarkiv, digitalt arkiv, boksamling, kunstsamling,
- kunstsamlingen til den samiske kunstneren Hans Ragnar Mathisen,
- Bååstede- det store tilbakeføringsprosjektet av samiske gjenstander samarbeid med Norsk folkemuseum/Kulturhistorisk museum og Sametinget.
- Ombygging og tilpassing av magasiner for mottak av Bååstede-materialet (rundt 350 nye gjenstander),
- Bygging av nytt kunstmagasin for mottak av Hans Ragnar Mathisens store kunstsamling (rundt 10 000 verk inkl. skisser etc.).

Fornyng:

- digitalisering av samlingsforvaltningsarbeidet (i et samarbeidsprosjekt med øvrige museer i Nordland og Nordland fylkeskommune),
- i et samarbeid med øvrige museer i Nordland arbeider for å få etablert en felles konserveringsenhet for Nordland
- Mål om å komme på Digitalt museum i løpet av 2019

Strategidokument: Årlige årsplaner + Ájggomusá (overordnet styringsdokument).

5.2 Hamsunsenteret

Generelt:

- Anlegg: Hamsunsenteret, Knut Hamsuns Barndomshjem og Breidablikk handelsgård.
- Årsverk fast ansatte: 7
- Hovedaktiviteter: Kunst- og kulturformidling, forskning og fagutvikling, forvaltning, festival- og arrangementer, reisemålsutvikling, kafédriфт m.m.

- Strategidokument: Strategiplan 2015 - 2020 og Toårsplan 2019-2020

Museum Nord: Korsnes Handelsted (Sommeråpent).

Museums- og formidlingsanlegg utenfor offentlig drift:

- Cermaq visningscenter, Skutvik - under etablering.
- Rørvik gård
- Museumslaget i Hamarøy: Smia på Tranøy, Mølla på Tannøya

Mulige tiltak:

Etablering av lokalt museumsnettverk Árran, Hamsunsenteret og Cermaq visningscenter.

- Strategi for skoleformidling (samarbeid/fordeling).
- Fagsamarbeid på ulike felt: Formidling, forskning, osv.
- Reiselivsstrategi/destinasjonsutvikling (Hamarøy kommune og næringa).
“Historiefortellernes rike” - økomuseumssatsing; landskap, kulturutøvelse og fortellinger.

Målsetting:

- Være en av landets ledende museumskommuner.
- Styrking av museenes primær oppgaver gjennom fellesprosjekter.
- Øke fokuset på lokal kultur og kulturkunnskap som samfunnsbyggende kraft.
- Skape større trivsel og bolyst gjennom kunnskap, forankring og kulturutøvelse.
- Legge til rette for utvikling av reiseliv- og kulturnæring.

6. Kulturminner

Nåsituasjon

Det foreligger en grundig registrering av kulturminner i Tysfjord kommune. Registrering mangler

for Hamarøy bortsett fra standardopptegetninger som Sefrak og samt Askeladden på forminner osv. Ingen av kommunene har utarbeidet en kulturminneplan. Begge kommunene har fått støtte fra Riksantikvaren til arbeidet. Tysfjord har gjennomført kartlegging, mens det politisk er vedtatt å avvente igangsettelse med utarbeidelse av kulturminneplan.

Målsetting

En kulturminneplan skal være viktig for kommunal saksbehandling, opplevelse av kulturminner og kulturmiljøer som en positiv ressurs i lokalsamfunnet, og som ressurs for opplevelse og verdiskaping. Kulturminner er fellesgoder for lokalsamfunnene, og kommunen har et spesielt ansvar for ivaretagelse og god forvaltning, bl.a. plan- og bygningsloven. God forvaltning krever god oversikt, og hindrer at kulturminner går tapt, uten nøye vurderinger. Kulturminner kan i tillegg være en ressurs i utvikling av kulturnæring, forutsatt god forvaltning.

7. Trossamfunn

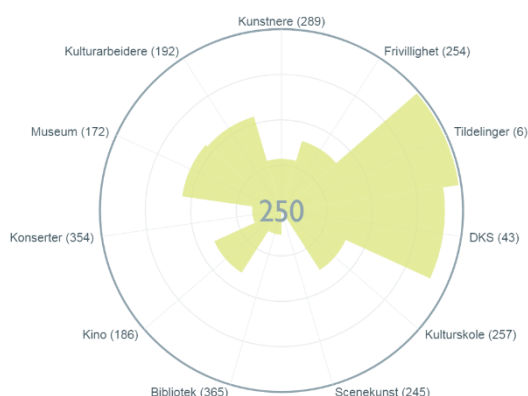
19 ulike trossamfunn fikk tilskudd til drift i 2018 i Hamarøy kommune.

Trosretning	Antall medlemmer
Tysfjord	
Ikke levert data.	
Hamarøy	
Islamske	43
Sikher	1
Humanetiske	19
Katolske	18
Ortodokse	3
Andre kristne samfunn	15

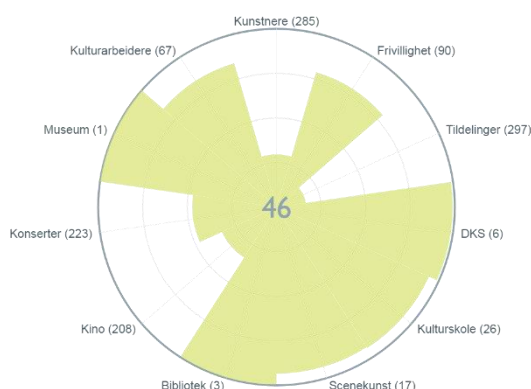
8. Kulturindeks

Nye Hamarøy skal bygge videre på det beste fra begge kommuner. Kulturtilbudet og kommunens arbeid med frivillighet er som vi har sett i beskrivelsen av nåsituasjonen løst ulikt i de to kommunene.

Norsk kulturindeks er et verktøy for å beskrive det faktiske kulturtilbudet og den faktiske kulturbruken i kommunene. Norsk kulturindeks tar hensyn til strukturelle forhold i kommunen, som antall innbyggere, utdanningsnivå, kommunale utgifter og sentralitet. Norsk kulturindeks er ment som kunnskapsgrunnlag i kommuneadministrasjon.

Tysfjord, Norsk kulturindeks 2018

Hamarøy, Norsk kulturindeks 2018

I 2018 var Tysfjord kommune på 250.plass på kulturindeksen, opp fra en 343.plass i 2017. Områdene Den kulturelle skolesekk med høyt antall forestillinger per barn og Tildelinger med spesielt høy tildeling fra riksantikvaren for 2017, er de eneste områdene som presterer over forventet nivå. Alle andre målområder har et tilbud og faktisk bruk som er under det som er forventet ut fra strukturelle forhold. Noe av dette kan skyldes manglende rapportering, som at Tysfjord rapporterer 0 besøkende i sine folkebibliotek i 2017.

I 2018 var Hamarøy kommune på 46.plass på kulturindeksen, og har forbedret resultatene fra 73.plass i 2017. Kulturindeks 2018 viser kulturaktørene i Hamarøy leverer resultater av høy kvalitet og over forventet nivå og at kultur prioriteres høyt i Hamarøy kommunen. Museum, bibliotek, Den kulturelle skolesekken, scenekunst og kulturskole leverer spesielt gode resultater med tilbud og aktivitet høyt over forventet nivå.

Dette viser tydelig at det er store forskjeller på kulturtilbud og kulturaktivitet i Tysfjord og Hamarøy.

Delprosjekt kultur og frivillighet ønsker å bygge videre på de forhold som gjør at Hamarøy leverer kulturtilbud og kulturaktivitet over forventet nivå, og at hele den nye kommunen skal levere tjenester på eller over forventet nivå framover.

Vedlegg 2 - Utredning nye Hamarøy kulturskole

Hamarøy kommunestyret vedtak i sak 46/18, 21.6.18 rammeplanen for kulturskolen "Mangfold og fordypning. Denne er utarbeidet av Norsk Kulturskoleråd.

Rammeplanen legges til grunn for drift og utvikling av Hamarøy kulturskole. Tysfjord har ikke vedtatt rammeplanen.

Kapittel 1 i rammeplanen omhandler kulturskolens samfunnsoppdrag. I punkt 1.3. er **kulturskolens formål** beskrevet slik:

«Kulturskolen skal gi opplæring av høy faglig og pedagogisk kvalitet til alle barn og unge som ønsker det. Formålet med opplæringa er å lære, oppleve, skape og formidle kulturelle og kunstneriske uttrykk. Kulturskolen er en sentral del av den sammenhengende utdanningslinjen som kan kvalifisere elever med særlig interesse og motivasjon til opptak i høyere kunstfaglig utdanning. Opplæringa skal bidra til barn og unges danning, fremme respekt for andres kulturelle tilhørighet, bevisstgjøre egen identitet, bli kritisk reflekterende og utvikle egen livskompetanse.

Kulturskolen skal også være et lokalt ressurscenter og en samarbeidende aktør i grunnopplæringa og kulturlivet i den enkelte kommune. Regionalt kan interkommunale samarbeidsmodeller sikre økt mangfold og høy kvalitet i tilbudene. Nasjonalt er den en del av en landsomfattende kulturell infrastruktur som bidrar til å løfte fram kunst og kultur som bærende elementer i samfunnsutviklingen.

Samfunnet består av mange ulike befolkningsgrupper og det er stor variasjon av kulturelle uttrykk. Økende geografisk mobilitet og internasjonalisering bidrar til at samfunnet er langt mer komplekst enn tidligere. Kulturskolen bør gjenspeile mangfoldet gjennom et bredt sammensatt tilbud i opplæringa, både når det gjelder undervisning, formidling og skapende virksomhet.»

På bakgrunn av formålet med kulturskolen, er det listet opp mål:

1.4 Kulturskolens mål

- Gi alle elever mulighet til å utvikle kunnskaper og ferdigheter i kunstfag.
- Gi alle elever mulighet til å finne og formidle egne kunst- og kulturuttrykk
- Styrke elevenes estetiske, sosiale og kulturelle kompetanse
- Styrke elevenes evne til kritisk refleksjon og selvstendige valg
- Gi fordypningsmuligheter som kan danne grunnlag for videregående og høyere utdanning innen kunst- og kulturfag
- I samarbeid med skoleverket bidra til et helhetlig kunst- og kulturfaglig tilbud til alle barn og unge
- Som lokalt ressurscenter medvirke til å styrke kulturell kompetanse og utfoldelse
- I samarbeid med kulturlivet tilby kunst- og kulturfaglig støtte til opplæring og formidling til hele lokalsamfunnet.

Status for Hamarøy kulturskole

Antall unike elever: 90

Antall elevplasser: 105

- Hvorav grunnskoleelever: 80
- Hvorav voksne: 4
- Hvorav VGS-elever: 6

Dekningsgrad av antall grunnskoleelever i kommunen per 24.01: 42%

Dette er ikke medregnet våre danseelever, som har permisjon mens danselærer er ute i permisjon, og heller ikke teatergruppa som er i oppstartsfasen. Det vil si at den reelle dekningsgraden i mars/april (når danselærer er tilbake) vil være høyere.

Årsverk: 3,00 (300%) + 0,2 (20%) i pilotprosjekt teater.

- hvorav 2,45 = undervisning og 0,55 = administrasjon.

Brutto budsjett 2019: ca. 2,2 millioner.

Status Tysfjord-vest, høsten 2018

Elevtall: 22 (musikk) + ca. 16-18 (Duodje) = 40, samtlige er grunnskoleelever.

Årsverk: 0,5 + 0,3 = 0,8 (80%).

30 % undervisning i Duodje - lærer ansatt på Årran, utgiftene faktureres kulturskolen.

Dekningsgrad: Ca. 28%.

+ Lett på tå - privat danseskole på Drag - Antall elever: 26.

Dersom vi legger til grunn samme dekningstall som i Hamarøy, vil vi få: $140 \times 0,42 = 59$ unike elever + voksne. Antall elevplasser vil måtte bli noe høyere, ca 65-70. Dette vil kreve omtrent **1,5 årsverk** i undervisningsstilling.

Det kan også være nærliggende å se på tallene fra den interkommunale kulturskolen Hamarøy- og Tysfjord hadde for noen år tilbake:

Høst 2009: 141 elevplasser

Høst 2010: 190 elevplasser - hvorav 168 Hamarøy, Drag og Storjord

Høst 2011: 235 elevplasser - hvorav 212 Hamarøy, Drag og Storjord - 377% i undervisning.

Høst 2012: 125 elevplasser, samarbeid opphørt.

NÅVÆRENDE TILBUD I HAMARØY KULTURSKOLE

I musikkfaget underviser vi i følgende disipliner:

Fag	Lærer	Antall elevplasser per 25.02.19
Fiolin	Yvonne Thomassen	12
Vokal	Ole Johnny Stensland	12
Slagverk	Anders Skoglund	14
Gitar (akustisk og elektrisk)	Ole Johnny Stensland, Johannes Fauchald, Yvonne Thomassen	28
Elektrisk bass	Anders Skoglund, Johannes Fauchald	5
Piano	Hristina Vukovic	32
Totalt	6	103

Teater/drama

Hamarøy kulturskole har de siste årene hatt et tilbud som har begrenset seg til musikk og dans. Jamfør rammeplanen for kulturskolen «mangfold og fordypning», skal vi etterstrebe mangfold i fagtilbudet, og med det sørge for mangfold blant elevene - alle skal ha mulighet til å være elev i kulturskolen. I lys av dette er det et klart mål å utvide fagtilbudet i Hamarøy kulturskole.

Teater er et av fem fag i rammeplanen for kulturskolen, og et fag vi i Hamarøy kulturskole har et mål om å kunne tilby, og et fag det har vært etterspørsel etter. Høsten 2017 gjennomførte vi en «dramauke» i samarbeid med frivilligsentralen, der Annelise Grindheim ble hyret inn som instruktør i en uke. Tilbudet var gratis, og viste seg å være meget populært. Vi har fått gode tilbakemeldinger på tilbudet, og mange ønsker seg et permanent teatertilbud. Fra januar 2019 har vi tilbudt undervisning i teater for ungdomsskole- og videregåendelever. Dette er et resultat av et samarbeid med Knut Hamsun VGS og Hamsunsenteret, og er et pilotprosjekt for våren 2019. Allerede merker vi konturene av et populært tilbud, et tilbud som appellerer til ungdom som ikke tidligere har vært med i kulturskolen tidligere. Å lære seg å leke med roller, gå inn i karakter, og å bli trygg på å formidle foran publikum er verdifulle øvelser å ta med seg inn i voksenlivet, uansett hvilket yrke man ender opp i. Derfor har vi stor tro på selvtutviklingen som kan finne sted i teaterfaget.

I Hamarøy er det noen momenter som ligger til rette for å drive et teatertilbud: Lang tradisjon med amatørteater; bygdens teaterlag er fremdeles aktivt. Æventyrsalen på Hamsunsenteret er ypperlige lokaler til teaterbruk. Vi har menneskelige ressurser i bygden med tung faglig teaterkompetanse.

Våren 2019 underviser Annelise Grindheim i teater i Hamarøy kulturskole i en 20% stilling -

dette tilsvarer to grupper.

Dette som nå er et pilotprosjekt, og finansiert eksternt - skal inn i kulturskolens faste tilbud etter sommeren. Kostnad:

To grupper. Ungdomsskole- og VGS = 20% stilling - ca. 100 000 kroner + 20 000 (materiell, forestilling) = 120 000 årlig.

Tre grupper. Ungdomsskole- VGS og barneskole: 30% stilling - ca. 150 000 + 20 000 (materiell, forestilling) = 170 000 årlig.

Knut Hamsun VGS er en uvurderlig institusjon for Hamarøy kommune. Av elevmassen på skolen er mange hybelboere, som bor hjemmefra for første gang. Et rikt aktivitetstilbud utenom skoletid er essensielt for å få elever til å 1) velge Knut Hamsun VGS 2) elever til å trives som innbyggere i Hamarøy kommune. Her spiller kulturskolen en viktig rolle: Vi tilbyr ukentlig musikkverksted. Dette fungerer som en møteplass, en fritidsklubb der musikk er alibiet. Tilbudet er populært blant VGS-elever. Et tilbud i teater gir elevene enda en møteplass, og et fagtilbud som kan bedre trivselen, og trekke nye ungdommer til bygden. For eksempel har Steigen lange tradisjoner innenfor teater, og et teatertilbud på Hamarøy vil kunne fungere som et «lokkemiddel» for at elever derfra velger Hamarøy framfor eksempelvis Bodø. Det samme gjelder korps/storband - det er viktig at vi kan levere et slikt tilbud, for rekruttering til Knut Hamsun VGS. Et godt kulturskoletilbud kan generelt sett være avgjørende for rekruttering av nye mennesker til bygden, for ikke å snakke om den betydningen kulturskolen kan bety for kommunens innbyggere gjennom det lokale kulturlivet.

Dans

Hamarøy kulturskole tilbyr danseundervisning på Skutvik og Oppeid. Tilbudet er organisert i tre grupper, med totalt 16 elever (svingende tall). Raminta Morkuniene er ansatt i 35% stilling som danselærer. Som en del av sin stilling har Raminta dans i Marielund, Skutvik og Ulvsvåg barnehage - én time hver tredje uke. Dette er et tilbud barnehagene får gratis, og det er populært.

Musikkverksted

Hamarøy kulturskole har siden august 2016 drevet breddetilbudet «musikkverksted». Dette er en møteplass for ungdom, med særlig målsetting om å skape en møteplass der unge innvandrere blir inkludert. Det har vært et populært tilbud, med mange deltakere. Våren 2018 var vi så heldige å få være med på prosjektet «it takes a village» i regi av JM Norway. Dette innebar et kompetansekurs, der vi kunne invitere et kobbelt av aktuelle personer i Hamarøy, Tysfjord og Steigen, i tillegg til finansiering av lærerressurser til vårt musikkverksted, og penger til å hente inn profesjonelle musikere til å kaste glans over tilbudet (Hamid Sakhizada m.fl.). Musikkverkstedet ble så flyttet til HIS, hvor vi var i hele høsten 2018. Nå har vi, jamfør målsettingen, flyttet tilbake til kulturskolen. Dette er en viktig møteplass for ungdom i Hamarøy, og vi ønsker å fortsette å bruke lærerkrefter på tilbudet tilsvarende ca. 20% stilling - og til å videreutvikle tilbudet.

Brukere av musikkverkstedet: ungdomsskoleelever, VGS-elever, miljøtjenestebrukere, voksne.

Administrasjon og ledelse

I Hamarøy kulturskole er administrasjonsressursen i dag lik 55% stilling. Innenfor dette skal kulturskolens normale drift sørges for. Dette betyr legging av timeplan, foreldremøter, personalmøter, budsjettansvar, innmelding/utmelding, fakturering, oppfølging av undervisningslokaler, delta på ledermøter, produsentrolle ved konserter, ledelse; medarbeidersamtaler, sørge for at lærerne til en hver tid har det de trenger for å gjøre en god jobb, fagutvikling og mange andre oppgaver. Altså alle oppgaver som ligger til en skoleleder. Slik det er i dag driver Hamarøy kulturskole store mengder utviklingsarbeid. Dette gjøres dog på fritiden, da det ikke på noe vis er dekket innenfor 55% administrativ ressurs. Det er nødt til å settes av tid til ledelse, og tid til utvikling. Derfor anbefaler vi administrasjons/ledelsesressursen øket til minimum 100%.

NÅVÆRENDE TILBUD PÅ DRAG OG STORJORD

Tysfjord kulturskole har totalt 1 årsverk. Kulturskolerektoren har fordelt stillingen sin slik: 25% administrasjon, 25% undervisning i Kjølsvik, 25% undervisning på Drag, og 25% undervisning på Storjord. Som eneste ansatt har kulturskolerektoren undervist i flere fag, det vil i dette tilfellet si de fleste bandinstrumenter. Undervisningen har i stor grad vært organisert som gruppeundervisning.

Per i dag er kulturskolerektoren undervises det bare i sanggrupper på Drag og tilsvarende på Storjord. Dette har resultert i at Hamarøy kulturskole er blitt bedt om å dekke undervisning på Drag fra og med etter vinterferien - og vi har gjort en avtale som sier at Hamarøy kulturskole besørger undervisning på Drag fra og med mandag 11.mars, og ut skoleåret. Det er et stort ønske, og en nødvendighet at Hamarøy og Tysfjord inngår en såkalt «paragraf 28-avtale» fra 1.8.19, slik at vi kan starte skoleåret med felles kulturskole. Dette betyr også at tjenestenivået på Drag og Storjord må opp på Hamarøy sitt nivå.

Lett på tå-danseskole

Privat danseskole drevet av Tonje Jakobsen. Tonje var tidligere en del av den interkommunale kulturskolen, men startet for seg selv da avtalen opphørte i 2012. I praksis betyr dette at elevene jobber mer «introvert», mindre samarbeid med kulturskoleelever i andre disipliner, og at kontingenten er omtrent dobbelt så høy.

Vi ønsker å integrere Lett-på-tå i den kommunale kulturskolen av følgende grunner:

- Likeverdige tjenester. Dansetilbudet til elevene i «gamle Hamarøy» og vestsida blir likere - samme pris (kontingent) og felles konserter (opptredener).
- Vi får enda en kompetent lærer inn i vårt fagteam. Det er særdeles viktig for vårt lille kollegium å kunne «sparre» med hverandre, og hvert hode teller, en person til med god kompetanse er mye verdt. Det som da vil bli to danselærere får et fagfellesskap i dans, og hele kollegiet får tilført kompetanse hva gjelder regi/sceneoppsetning.

I praksis vil dette bety 20% stilling i dans + leieutgifter til Tysfjord ASVO.

Duodje

Tysfjord kulturskole tilbyr faget *Duodje*. (*Les: Årran* står for utførelsen og arbeidsforholdet, Tysfjord kjøper tjenesten.) Det tradisjonelle samiske håndverket omfatter både tilvirkning av redskaper, brukskunst (atnudoudje) og kunsthåndverk (dåidaduodje). Duodje har en sentral plass i samisk kultur og samfunnsliv, og er i høyeste grad et identitetsskapende fag.

Her har Nye Hamarøy kommune en unik mulighet til å ta oppgaven med å være en del av samisk språkforvaltningsområde på alvor. I en tid der mange med samisk bakgrunn er i ferd med å ta identiteten tilbake, er et fag som *Duodje* en lett tilgjengelig måte å uttrykke samisk identitet på, i tillegg til at vi trygt kan slå fast at Duodje er felles kulturarv for folk i

nord-salten. Samisk terminologi/samiske ord og uttrykk er en naturlig del av faget, og man kan i tillegg ha et særlig språkfokus der man får inn språkressurs med jevne mellomrom.

Tilgjengelige lokaliteter og lærerressurser

Árran innehar i dag lokaliteter til både myk- og hardduodje. De er interessert i å videreføre og utvide sitt undervisningsvirke, og er positive til samarbeid med nye Hamarøy kulturskole. Mattias Harr underviser i «hardduodje» (sløyd) på Drag, og er interessert i å utvide sin undervisningspraksis. I tillegg finnes det potensielle lærerkrefter i «mykduodje» (søm og tekstil) på Drag, i tilknytning til ASVO. På Hamarøy sentralskole finnes det et godt sløyd-rom, som rektor på sentralskolen har sagt seg villig til å låne bort til kulturskolen.

Duodje er regnet som et verneverdig tradisjonshåndverk (<https://www.udir.no/om-udir/tilskudd-og-prosjektmidler/Tilskudd-til-bedrifter-som-tar-inn-larlinger-og-larekandidater-/sma-verneverdige-fag-vgo/>).

Árran har et ønske om at det både skal etableres lærlingplasser i Duodje, og å tilby et 15 studiepoengs høgskoletilbud i duodje- og språk ved Árran i samarbeid med Sami Al-laskuvlla(Samisk høgskole) fom. høsten 2019. Dette gjør at man kan bygge opp et godt fagmiljø innenfor faget, og på sikt kan rekruttere kulturskoleelever som studenter/lærlinger, og studenter som lærere.

Arenaer som fremmer samisk kultur og språk er mangelvarer i den nye kommunen, en utvidelse av dette tilbudet vil kunne være et løft og et sterkt signal om at Hamarøy ønsker å være en kommune preget av likeverd, der man løfter fram samisk kultur og anerkjenner forskjellighet som forutsetning for likeverd.

Å satse på Duodje som kulturskolefag vil også være i tråd med både menneskerettigheter og flerfoldige punkter i Norsk kulturskoleråds rammeplan «mangfold og fordypning», som er vedtatt som førende dokument for kulturskolen i Hamarøy kommune (juni 2018). Jeg løfter fram følgende:

- **UNESCOs konvensjon om vern av den immaterielle kulturarven:** «Immateriell kulturarv kommer blant annet til uttrykk gjennom muntlige tradisjoner og uttrykk, utøvende kunst, sosiale skikker, ritualer og høytidsfester, kunnskap og praksis som gjelder naturen og tradisjonelt håndverk. Kulturskolen kan gi verdifulle bidrag til dette arbeidet. Møter med kulturarv viser elevene hvilken historisk og kulturell sammenheng de står i. Kulturarven som fortid; med dens produkter, tradisjoner og tankesett, som nåtid; gjennom elevenes referanser og skapende uttrykk her og nå, og som framtid; der elevene skal bruke det lærte i en hittil ukjent verden.» (Hentet fra «mangfold og fordypning»).

En satsning på kulturskoleopplæring i fag som viderefører og framhever samisk kulturarv, vil også innfri alle punktene i kulturskolens målsetting. En må ta dette ansvaret og forplikte seg til å løfte fram samisk kultur. Å implementere dette som et permanent satsningsområde vil kunne være en god måte å utføre dette på.

Eksempler på eksterne midler som kan finansiere dette tiltak er :

- Tospråklighetsmidler (aktivitetsmidler)
- Samiske kulturmidler

- DKS (lokale midler)
- Sametinget

Videre bør faget samisk kultur, være en naturlig del av våre undervisningsfag: Musikk, dans, teater og etterhvert visuell kunst. Dette betyr at vi må legge til rette for undervisning/veiledning i samisk musikk (bla. joik), bruke samisk litteratur i teaterfaget osv.

- vi skal etterstrebe at alle fag skal ha like sterk samisk profil som norsk.

NYE HAMARØY KULTURSKOLE

Bør gjøre følgende på kort sikt:

- Videreføre eksisterende Duodje-tilbud på Drag (30% stilling).
- Tilby Doudje som fag på Oppeid - tilsvarende minimum 20% stilling.
- Innlemme Lett-på-tå i den kommunale kulturskolen, tilsvarende 20% stilling.
- Videreføre tilbudet i teater, tilsvarende 30% stilling.
- Lage møteplass for ungdom på Hamsunsenteret og på Árran.

På lang sikt:

- Utvikle fagtilbud i «mykdoudje», visuell kunst og foto.

Fagnettverk

Kompetanseheving er essensielt for å drive en god kulturskole. Hamarøy kulturskole er med i kulturskolerektornettverket til Salten kultursamarbeid. I tillegg til dette har vi opprettet et fagnettverk med Steigen kulturskole, kalt «Øvre-Salten kulturskolenettverk». Rektorene i de to skolene møtes hyppig, «kaster ball» og løser administrative oppgaver i lag. I tillegg til dette hadde vi 23.april 2019 vår første fagdag med alle i kollegiet. Dette var en særdeles fruktbar dag - der begge skolens lærere fikk møte kollegier som underviser i samme fag, og utveksle erfaringer. Dette skal vi fortsette med, utvide og systematisere. I høst har «Øvre Salten» kulturskolenettverk initiert fagdag for alle kulturskolelærere i Salten. Dette er verdifullt også for å sørge for å beholde/rekruttere kompetente lærerkrefter.

Lokaliteter

Kulturutøvelse krever rom som er laget for nettopp det, rom for kultur. Øvingslokaler må legge til rette for spilletglede. Det er stor forskjell på å utøve eksempelvis musikk i et lokale som er egnet til dette, kontra det motsatte. Vi må legge til rette for gode opplevelser, og da har lokalitetene stor betydning. Rom med tilfredstillende akustikk vil også forebygge hørselskader osv.

I Idrettsnorge finnes det etter hvert en annen standard for anlegg, slik som kunstgressbaner, klatrehaller osv. I «kulturbransjen» er vi ikke like gode, og dette fører til at vi, i overført betydning «har fotballtreninger på asfalt og humpete grusbaner». 80% av alle øvingslokaler i Norge tilfredsstiller ikke kravene til den nasjonale standarden for øvingslokaler (NS 8178), dette gjelder også for kulturskolelokaler i samtlige grender i NYE Hamarøy (tall fra norsk musikkråd).

Hva gjelder danse- og teaterfagene har vi gode avtaler med Hamsunsenteret, som gjør at deler av undervisningen foregår i Æventyrsalen - altså et egnet lokale.

Danseundervisningen i Lett-på-tå foregår i «speilsalen» til Tysfjord Asvo, det er også egnede lokaler.

På lang sikt

For en god kulturskole er det essensielt med fasiliteter og øvingslokaler som tilfredsstiller nasjonale standarder. Derfor må kommunen vurdere nye kulturskolelokaler på Drag og Oppeid, gjerne samlokalisert med bibliotek, slik at man kan dra nytte av synergier som ofte oppstår når man jobber i samme hus - og at man sammen kan lage gode møteplasser. På Oppeid er kulturskolen plassert i lokaler som ikke er egnet til musikkundervisning. I tillegg er vi ofte avhengige av at opptil fire lærere kan undervise samtidig, for å få timeplanen til å gå opp. I våre lokaler på Oppeid er det nå mulig for to lærere å undervise samtidig, og situasjonen er likedan eller dårligere på de andre skolene. Lærere underviser i rom ved siden av hverandre der lydlekassen er stor, HMS-miljøet for både elever og lærere er til tider uholdbart. Dette amputerer undervisningen. Øvingsbingen på Oppeid er unntaket,

den er egnet til rytmisk musikk.

Det er også behov for nye kulturskolelokaler på Skutvik, Drag, Innhavet, Storjord, og Innhavet. Behovet for «sambrukshall» viser seg å være stort på Drag. Det samme er nye lokaler til bibliotek og kulturskole. En samlokalisering av hall, bibliotek og kulturskole kan være veien å gå. Et annet alternativ er kulturskole og bibliotek lokalisert i Arran sin nye lokaler. Løsningen på dette behovet krever grundig utredning.

På kort sikt

For å kunne gjennomføre undervisningen med akseptabelt nivå fra høsten 2019 (evt. 1.1.2020) finnes det lokalitetsløsninger, som er økonomisk overkommelige:

Den nasjonale musikkutstørdsordningen (MUO) gir tilskudd til «øvingsbinger». Disse øvingsbingene er lydisolert og er akustisk tilpasset rytmisk musikk. Hamarøy har allerede en slik bingepå Oppeid. Denne brukes til undervisning, og er tilgjengelig som øvingsrom for kommunens innbyggere. Undertegnede har vært i møte med MUO, og det er stor mulighet for at vi kan få støtte til øvingsbinger. MUO sine tilskudd dekker cirka 50% av innkjøpssummen. Pris for øvingsbinge:

40 kvm. ca. 800 000,- (400.000,- hvis støtte)

25 kvm ca. 500 000,- (250 000,- hvis støtte)

Hamarøy kulturskole foreslår følgende: Innkjøp av øvingsbinger til

Skutvik - 25 kvm.	250 000 ,-
Innhavet - 25 kvm.	250 000,-
Storjord - 25 kvm.	250 000,-
Drag - 40 kvm.	400 000,-
+ transport og utstyr ca.	100 000,-

Dette medfører en investering på ca. 2 millioner, og vil gi Hamarøy kommune ett øvingslokale som tilfredsstillende nasjonale standarder for øvingsrom på Skutvik, Innhavet, Storjord og Drag, og dermed vil kulturskolens utfordringer hva gjelder undervisningslokaler være løst i en periode (foruten på Oppeid). I tillegg vil innbyggerne i de ulike grendene få etterlengtede øvingsrom tilgjengelig for «Hvermansen», og «henging», «råning» og andre fritidsaktiviteter kan erstattes med musikalsk utfoldelse.

Alternativet til øvingsbingene er å bestille akustisk rapport for nåværende øvingsrom, og gjøre utbedringer på bakgrunn av rapportene. Dette er ofte dyre tiltak. Alternativet med øvingsbinger anbefales som en løsning på kort sikt. OBS: Nye kulturskolelokaler på Oppeid og Drag vil fremdeles være nødvendig på sikt.

Behov for utstyr

Nye Hamarøy kulturskole skal drive undervisning på fem forskjellige skoler. Per i dag er det en del etterslep og manglende utstyr, og det vil derfor være nødvendig å investere i nytt. Budsjettposten som per i dag teller 25 000 kroner i året for innkjøp av utstyr, bør økes til 100 000,- for å kunne opprettholde et nogenlunde godt utstyrsnivå.

KULTURSKOLEN OG MØTEPLASSER

Kulturskolene er i kontinuerlig endring, og følgelig også funksjonene som skal utfylles. Siden «kulturskoleloven» (opplæringsloven §13-6) ble vedtatt i 1997, har det tilkommet store

mengder forskning på estetiske fags egenverdi, og ikke minst nytteverdi - det vi som samfunn vinner på å legge til rette for kunstnerisk utfoldelse og opplæring. Kulturskolen er ikke lenger den «musikkskolen» som den en gang var, der man først og fremst skal utvikle musikalske talenter. Kulturskolen skal nå kunne være en inkluderingsarena, og et kulturelt ressurscenter for kommunen - og skal dekke et mangfold av fag, og følgelig mennesker. I Hamarøy har vi gode eksempler på hvordan kulturskolen kan være en inkluderingsarena og møteplassleverandør, og utfylle viktige funksjoner som ikke tidligere har ligget i mandatet. «Vi e her» er et godt eksempel på hvordan kulturskolen kan være inkluderingsarena og ressurscenter. Signalene fra ungdom i Hamarøy, også gjennom ung-dataundersøkelsen, er at det er behov for møteplasser. Her er kulturskolen en sentral aktør, og kan legge til rette for gode møteplasser. I dag legger vi til rette for møteplasser på følgende måter:

- I ordinær undervisning.

- Med våre oppsetninger. Dette være seg kveldskonserter, «Vi e her», eller «Kulturlønsj» (månedlig konsertserie i lunsjtider på bibliotek, eldrehjem el.), utøving på sykehjem med både lærere og elever.

- Med vårt unike tilbud *musikkverksted*. Ukentlig møteplass for ungdom i kulturskolens lokaler, der musikk er alibiet for å møtes.

Fokuset til Hamarøy kulturskole på å skape møteplasser er stort. Sammenlignet med andre kulturskoler, er vi gode her. Potensialet er allikevel stort for å lage *gode rom* for flere mennesker. Vi ønsker følgende:

- Å lage den ultimate møteplass for ungdom på Hamsunsenteret og på Årran - *et kreativt veksthus*, i samarbeid med Hamsunsenteret, Årran og biblioteket (muligens flere). Vi kan stille med kompetente musikk lærere til eksempelvis et ungdoms kor, bidra til å utstyre lokalene med musikkutstyr, og være «ungdomsarbeidere» i en møteplass delvis drevet av ungdom. Hamsunsenteret/Årran holder åpen kafè.

Kulturfestival

Vi har det siste året fått oppleve arrangementer i Hamarøy som har hatt stor betydning langt utover selve konsertopplevelsen. Her sikter vi til «Mihà» og «Vi e her - Mij lip dâppe». Dette er eksempler på arrangementer med inkluderende effekt kunst- og kulturarrangementer kan ha i et samfunn (for ikke å nevne de store mengdene forskning som peker på positive effekter av å få undervisning/beskjeftige seg med estetiske fag.) På bakgrunn av dette vil Nye Hamarøy kulturskole, i samarbeid med Årran, og muligens Hamsunsenteret (?) etablere et «Mini-Mihà»-arrangement fast annethvert år. Slike arrangementer er kostbare, og vi vil derfor måtte belage oss på å søke ekstern finansiering.

UKM

UKM er en viktig plattform for kreativ utfoldelse, og som møteplass for ungdom. I Hamarøy har kulturskolen drevet arrangementet de siste tre årene. Det har dog ikke foreligget noen budsjettpost, det vil si at alt arbeid er gjort frivillig. Kommuner som er gode på UKM, driver det som et «helårsanliggende», der det arrangeres kurs og workshoper i lys/lyd osv. gjennom hele året. Slike oppgaver er stort sett organisert under en ungdomsarbeider/kulturkonsulent/kulturarbeider - der kulturskolen er samarbeidspartner. Vi ønsker at UKM skal arrangeres av kulturarbeider, med kulturskolen som samarbeidspartnere i forbindelse med

gjennomføring av teknisk produksjon. Dersom UKM skal ligge på kulturskolens *bord*, må dette budsjetteres med 10% stilling + 20 000,- kroner til gjennomføring av lokalmønstring.

Nye Hamarøy kulturskole - i tall

Årsverk

3.00 (nåværende i Hamarøy)
+ 1,5 (musikkundervisning Tysfjord-vest)
+ 0,50 (administrasjon) - totalt 100 %
+ 0,50 (doudje)
+ 0,30 (teater)
+ 0,20 (dans)
+ 0,20 (møteplass - musikkverksted/kulturelt veksthus)
+ 0,20 (utøvende - sykehjem osv.)
+ 0,10 - UKM
= 6,50

Overslag merkostnad: 650 000 x 3,5 = **2 275 000,-**

Innkjøp av utstyr

Budsjettposten for innkjøp av utstyr økes fra 25 000,- til **100 000,-** årlig, for å dekke etterslep, og for å kunne holde et minimum av standard på utstyr på de fem undervisningsstedene. Summen er et minimum.

Kjøring i forbindelse med undervisning

I fjor kjørte vi for tilsvarende 40 000,- i forbindelse med undervisning. Å gjøre et overslag for Nye Hamarøy kulturskole er utfordrende, da dette avhenger av timeplankabal, hvilke lærere som kan reise sammen osv. Det er grunn til å tro at utgiften dobles, til **80 000,-** kroner i året.

Som eneste kommunale enhet i dagens Hamarøy (?) brukes det kun privatbiler til ukentlig kjøring i forbindelse med normal drift. Vi ønsker å utrede muligheten for investering/leasing i/av el-bil.

Andre budsjettposter

Det vil være andre, mindre budsjettposter som øker - telefoni, utgifter til administrasjonsprogram, leieutgifter, kursing av ansatte, UKM osv. Overslag: Ca. **100 000,**

Lokaler - på kort sikt

Overslag investering i øvingsbinger: **2 000 000,-**

Totalt budsjett

Her tar vi utgangspunkt i dagens Hamarøy-budsjett for kulturskolen, altså ekskludert det som brukes på Drag og Storjord, og ekskludert aktivitetsmidlene som finansierer Duodjefaget på Drag.

Dagens budsjett Hamarøy	2 200 000
+ 3,50 årsverk	2 275 000
+ Utstyr	75 000
+ Kjøring	40 000

+ Annet	100 000
=	<u>4 690 000,-</u>

Budsjett for nye Hamarøy tar utgangspunkt i dagens budsjett for Hamarøy kulturskole. En økning av årsverk innebærer undervisning i dagens Tysfjord vest og at allerede etablerte prosjekter/tilbud videreføres i ordinært kommunalt budsjett. Øvrige utgifter er driftsutgifter knyttet til utstyr, kjøring osv. Et overslag gir Hamarøy kulturskole et årlig budsjettbehov på ca. 4,7 millioner kroner, i tillegg til kortsiktig investeringsbehov i øvingsbinger på 2 millioner kroner.

ÅDÅ
Hábmera
SUOHKAN
NYE
Hamarøy
KOMMUNE

10.2.3 – PLAN FOR KULTUR OG FRIVILLIGHET